

letnik C - leto 1998

6

SLOVENSKI ČEBELAR

ISSN 0038-4807

100 LET OD USTANOVITVE SLOVENSKEGA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA KRANJSKO, ŠTAJERSKO, KOROŠKO IN PRIMORSKO TER IZHAJANJE GLASILA "SLOVENSKI ČEBELAR"

125 LET OD USTANOVITVE KRANJSKEGA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA IN IZHAJANJA "SLOVENSKE ČEBELE"

SLOVENSKI ČEBELAR

St. 6
1. junij 1998
letnik C

glasilo čebelarских organizacij slovenije

vsebina

contents

Franc Prezelj: Tekmovanje mladih
čebelarjev v Trebnjem 161

ČEBELARJEVA OPRAVILA

Janez Mihelič: Čebelarjeva opravila v
juniju 165
Matjaž Vehovec: Čebelarjeva opravila
v nakladnem panju v juniju 168
Matjaž Vehovec: Stojišče za nizkon-
akladne FV panje 169
Mira Jenko Rogelj: Veterinarski
nasveti za junij - Zdrave čebele zado-
voljen čebelar 169

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Ernest Toplak: Gozdni medovi so
navdušili 170
Janez Mihelič: Kaj storiti ob zas-
trupitvi čebel? - Ob zastrupitvi čebel
v Gornji Radgoni 171
Milan Meglič: Varroa in čebelar diag-
nostik 172
Janez Poklukar: Kremni med 175

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Jože Žerdin: Poslej več posluha za
čebelarstvo na območju občin
Črenšovci, Odranci, Turnišče -
Naslednja naloga - Strokovno izo-
braževanje in oživljanje šolskih
krožkov 177
Stanko Vedlin: Iz Čebelarskega
društva Majšperk 177
ČD Žerjav: Peter Močnik - Veliko ime
slovenskega čebelarstva, čebelar,
pedagog, in organizator čebelarstva
na Koroškem 179
Janez Mihelič: prof. dr. Friderich
Ruttner - življenje v službi čebel in
čebelarjev 181
Ida Glinšak: Nova knjiga za otroke
"Iz dnevnika čebelice medke" 187
Poverjeniki za pasišča 187
Janez Gregori: Naše čebelje paše 6 192

V SPOMIN
OBVESTILA
MALI OGLASI

Franc Prezelj: Franc Prezelj: The
competition of young beekeepers in
Trabnje 161

BEEKEEPERS OCCUPATIONS

Janez Mihelič: The Apiarist's Occu-
pation in June 165
Matjaž Vehovec: The Beekeepers oc-
cupations in LR hives in June 168
Mira Jenko Rogelj: Veterinary ad-
vises - Healthy bees - satisfied bee-
keeper 169

FROM THE EXPERIENCE OF OUR BEEKEEPERS

Ernest Toplak: In Hungary was a
great interest for Slovenian honey-
dew 170
Janez Mihelič: What the beekeeper
must do when the bees are poisoned 171
Milan Meglič: Varroa and Beekeeper
diagnostic 172
Janez Poklukar: Crean honey 175

FROM THE SOCIETY LIFE

Jože Žerdin: From now on will be
much more understanding for bee-
keeping in the communities
Črenšovci, Odranci, in Turnišče:
next task will be education of bee-
keepers and pupil's 177
Stanko Vedlin: From the Beekeepers
society Majšperk 177
ČD Žerjav: Peter Močnik was a great
name of Slovenian beekeeping 179
Janez Mihelič: Prof. dr. Friderich
Ruttner - The life in service of bees
and beekeepers 181
Ida Glinšak: A new book "From the
diary of honey bee" 187
Commissioners for bee pastures 187
Janez Gregori: Our bee pastures 192

IN MEMORIAM
SMALL ADVERTISEMENTS
NEWS

Slika na naslovni strani: Mladi čebelarji; Marko, Tomaž in Jernej iz Brežic s "čebeljimi
rokavicami", ki pripomorejo pri pridobivanju zaupanja do čebel. Foto: Franci Marolt

Mladi teknovalci iz Posavja, ki jih je vodil mentor Franci Marolt, so bili veseli nagrad podjetja Medex.

TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV V TREBNJEM

FRANC PREZELJ

Srečanje krožkarjev in njihovih mentorjev na vsakoletnem državnem tekmovanju je v nekem smislu tudi obračun dela z mladimi v obdobju od prejšnjega tekmovanja. Zato naj mi bo dovoljeno, da naštejemo dogodke, ki so v minulem letu vplivali na delo komisije za krožke pri ČZS in s tem tudi na delo vseh aktivnih mentorjev v Sloveniji.

Zaradi daljšega obdobja, v katerem komisija za krožke ni delovala, se je nakopičilo veliko število nujnih nalog, tako da preprosto ni mogoče uresničiti vseh dobronamernih pobud mentorjev, ki čutijo pomanjkljivosti zaradi različnih vplivov na njihovo delo. Komisija je vse predloge evidentirala in delovala v okviru le-teh in svojih možnosti.

Na predlog komisije je upravni odbor ČZS sprejel dva pravilnika, ki bosta tudi v prihodnje ugodno vplivala na delo z mladimi čebelarji. Prvi je pravilnik o tekmovanju mladih čebelarjev; ta vnaša v naše delo občutno spremembo, kajti vsaka ekipa tekmuje predvsem sama s seboj, saj bo po novem vsaka ekipa, ki bo dosegla določeno stopnjo znanja, prejela

Takoj po prihodu so se vse ekipe prijavile za tekmovanje. Vse ekipe so dobile tudi darila. Foto: J.M.

Tekmovanje in srečanje mladih čebelarjev v Trebnjem je vodil predsednik ČD Trebnje g. Vehar.

Foto: J. Mihelič

priznanje, ki ustreza pokazanemu znanju. S to spremembo smo želeli povečati motiviranost tekmovalcev in omiliti pretirano bojevost med posameznimi ekipami. Drugi pravilnik, ki posredno vpliva na delo z mladimi, pa je pravilnik o priznanjih in odličjih. Po novem pravilniku ima tudi komisija za krožke možnost upravnemu odboru ČZS predlagati podelitev priznanj mentorjem za dolgoletno mentorsko delo, tako da v prihodnje posamezni prizadevni mentorji ne bi več ostali prezrti. Ob tej priložnosti prosim vse mentorje, ki opravljajo mentorsko delo najmanj 5 let in za to delo niso prejeli čebelarskega priznanja, da to sporočijo komisiji za krožke pri ČZS. Za ta podatek prosim zato, ker doslej ni bila vodena osrednja evidenca o podeljenih odličjih in priznanjih ČZS.

Na zadnjem srečanju mentorjev lani jeseni je bilo med drugim tudi predlagano, naj komisija pripravi vprašanja iz celotne snovi

za tekmovanje. Odgovorno smo se lotili sestave vprašanj, kljub temu pa s svojim delom nismo povsem zadovoljni. Pri reševanju smo se spopadali s številnimi težavami, predvsem zaradi zastarelega učbenika in pomanjkanja ustreznih sodobnih pripomočkov, ki naj bi jih uporabili kot podlago za določanje pravega odgovora. Od izdaje Priročnika, ki ga uporabljamo še zdaj, je minilo že več kot 15 let, tako da je bilo v tem obdobju vedenje o čebelah v marsičem dopolnjeno, marsikatera nekdanja pravila pa ovržena. To neskladje je na letošnjem tekmovanju doseglo svoj vrh. K sreči je pred kratkim izšla knjiga Od čebele do medu, ki vsebuje znanje vseh vidnih čebelarskih strokovnjakov, tako da bo v prihodnjih letih gotovo postala vodilo vsem mentorjem v čebelarskih krožkih.

Ves čas delovanja komisije za krožke pri ČZS se ukvarjamo z vprašanjem, kako priti do sodobnega učbenika. Novi delovni

Mladi tekmovalci so bili med reševanjem nalog zelo prizadevni.

Posvetovanje mentorjev je vodil predsednik komisije za krožke g. Franc Prezelj.

zvezek, ki bo začasno opravljal tudi vlogo manjkajočega priročnika, je končno v fazi priprave za tisk in upamo, da ga bomo lahko začeli uporabljati v začetku prihodnjega šolskega leta.

V Slovenskem čebelarju je letos začela izhajati rubrika Za mlade čebelarje po srcu. Zelo prizadevno jo pripravlja gospod Ivan Pehant, kljub nekaterim malenkostnim začetniškim spodrslijajem pa je bila zelo dobro sprejeta. V prihodnje bo rubrika Za mlade čebelarje po srcu lažje dihala, saj že do začetka novega šolskega leta načrtujemo razširitev možnih vprašanj za tekmovanje na najmanj 250. Vsi mentorji, ki bi želeli sooblikovati sklop vprašanj za prihodnja tekmovanja, naj svoje predloge novih vprašanj pošljejo komisiji za krožke pri CZS. Čim več bo novih sodelavcev, tem več bo svežih idej in večje bo tudi zadovoljstvo ob ugotavljanju rezultatov.

Letos se je prvič prijavilo in tekmovalo več ekip, kot je bilo nekako v navadi. Tekmovalo je 110 ekip iz 63 čebelarskih krožkov, to pa je za več kot 10 odstotkov več od dosedanjih tekmovanj. Ob upoštevanju novega načina ocenjevanja smo analizirali tudi uspeh, dosežen na tekmovanju. Uspeh je presenetljivo dober, kaže na dobro delo mentorjev na terenu, zato si ti prav gotovo zaslužijo vse priznanje. V nižji skupini je tekmovalo 41 ekip. Dve tekmovalni ekipi sta dosegli maksimalno število točk, zlata priznanja pa je prejelo kar 17 ekip. Srebrno priznanje je doseglo 13 ekip, sedem pa jih je prejelo bronasto priznanje. V srednji skupini je tekmovalo 42 ekip. 5 ekip je doseglo maksimalno število točk, zlata priznanja je doseglo 17 ekip, srebrna 10, bronasta pa štiri ekipe. V višji skupini je tekmovalo 27 ekip. Dve ekipi sta dosegli maksimalno število točk, 14 ekip je doseglo zlato priznanje, pet

Mentorje so trebanjski čebelarji lepo pogostili, tudi njihova udeležba je bila tokrat rekordna.
Foto: J. Mihelič

Na tekmovanje je prišla tudi številna ekipa OŠ Selnica ob Dravi.
Foto: J. Mihelič

srebrno, tri pa bronasto priznanje. Na koncu naj se zahvalim prireditelju, Čebelarскому društvu Trebnje, ker je zadnji hip prevzelo organizacijo tako odgovorne naloge, kajti prej napovedani prireditelj je tekmovanje odpovedal. Za

dobro organizacijo tekmovanja je poskrbel zlasti prizadevni predsednik društva Franc Vehar, pomagali pa so mu ravnatelj osnovne šole Trebnje in člani čebelarkega društva. Ti so poskrbeli predvsem za to, da so se vsi udeleženci kar najbolje počutili v njihovi sredini. Omeniti velja tudi predsednika Čebelarke zveze Slovenije, gospoda Lojzeta Peterleta, in župana občine Trebnje gospoda Alojzija Metelka, saj sta s svojo navzočnostjo dala prireditvi svoj pečat ter spodbudo mladim tekmovalcem. Za prijetnejše ozračje so poskrbeli tudi direktor Medexa, sicer tradicionalnega sponzorja te čebelarke prireditve, gospod Aleš Mižigoj, založba Kmečki glas, Pekarna Trebnje, Trimo Trebnje, žene čebelarjev in vsi, ki so kakor koli sodelovali pri organizaciji srečanja.

Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo samo imena ekip, ki so prejela zlato priznanje.

ZLATO PRIZNANJE SO PREJELI

Višji skupina:

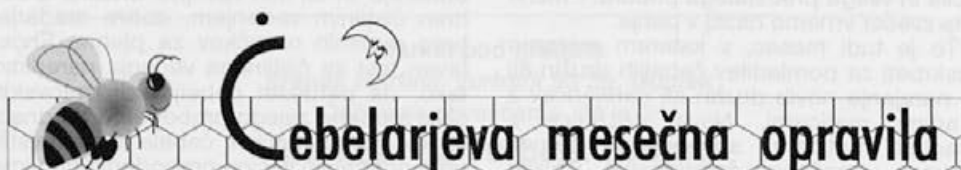
OŠ-OCŽ Brežice – Tomaž Ferenčak in Gregor Ferenčak – mentor Franci Marolt
SFTSPŠ Celje – Andrej Knap in Ivo Močnik – mentor Franci Marolt
OŠ D.Flisa, Hoče – Gregor Šikman in Mitja Beras – mentor Ivan Pehant
OŠ J.Dalmatina, Krško – Mateja Planinc in Mateja Šoba – mentorica Suzana Volčanjšek
OŠ Koprivnica – Andrej Lužar – mentorica Mirela Zalokar
OŠ Leskovec – Simon Škoda in Izidor Žvar – mentorica Danica Zalokar
OŠ Metlika – Jože Vraničar in Tine Bajuk – mentor Janez Gačnik
ČD Prosenjakovci – Cvetka Grabar in Barbara Pocak – mentor Koloman Kozic
OŠ-CD Radeče – Tomaž Sotlar in Darko Kmetič – mentor Franci Marolt
ČD Radlje – Sonja in Tomaž Verdinek – mentor Srečko Verdinek
OŠ Selnica ob Dravi – Gregor Škratek in Laureta Šopinger – mentorica Mira Markež
ČD Sevnica – Lidija Vinkler in Gorazd Šantej – mentor Franci Marolt
OŠ Sladki vrh – Janko Senekovič in Matjaž Fras – mentor Jože Nekrep
CSS Velenje – Rok Sinček in Andrej Vrbec – mentor Matjaž Vehovec

Srednja skupina:

OŠ Blanca – Mateja Klemenčič in Gregor Trebše – mentorica Antonija Kozinc

OŠ Boštanj – Nataša Novšak in Nuša Levstik – mentor Ivan Laura
 OŠ-OČZ Brežice – Andreja Kos in Jan Martinšek – mentor Franci Marolt
 OŠ D.Flisa, Hoče – Danilo Žižek in Damjan Bedenik – mentor Ivan Pehant
 OŠ Dr.F.Prešerna, Ribnica – Jani Starc in Katja Grebenc – Bogomir Abrahamsberg
 OŠ D.Kumar, Ljubljana – Lojze in Filip Čemažar – mentor Boštjan Sojer
 OŠ Fokovci – Danijel Crnčič in Zoran Kozic – mentor Koloman Kozic
 OŠ J.Dalmatina, Krško – Katja in Matija Šoba – mentorica Suzana Volčanšek
 OŠ Komenda-Moste – Mitja Nograšek in Mitja Hren – mentor Franc Prezelj
 OŠ Koprivnica – Natalija Pertinak in Franci Koren – mentorica Mirela Zalokar
 OŠ Leskovec – Toni Pirnar in Matic Žvar – mentorica Danica Zalokar
 OŠ Metlika – Simon Kraševac in Jože Prus – mentor Janez Gačnik
 OŠ M.P.Toledo, Velenje – Jure Petkovnik in Jure Sevsšek – mentor Matjaž Vehovec
 OŠ Reka-Pohorje – Igor Bejakovič in Matic Perc – mentor Ivan Pehant
 OŠ Sladki Vrh – Sibila Nekrep in Mateja Rebernik – mentor Jože Nekrep
 ČD Velka-Sladki Vrh – Sara Nekrep in Mateja Robič – mentor Jože Nekrep
 OŠ Zreče – Boštjan Kamenik in Florjan Grčar – mentor Henrik Orož
Nižja skupina:
 OŠ Blanca – Tanja Žvar in Vesna Remih – mentorica Antonija Kozinc
 OŠ Boštanj – Jure Lisec in Gašper Karlovšek – mentor Ivan Laura
 OŠ D.Flisa, Hoče – Martina Kšela in Vesna Selinšek – mentor Ivan Pehant
 OŠ Dr.F.Prešerna, Ribnica – Rok Petkovič in Matej Abrahamsberg – mentor Bogomir Abrahamsberg
 OŠ Fokovci – Simon in Darjan Kozic – mentor Koloman Kozic
 OŠ Gorishnica – Drago Golob in Neja Roškar – mentor Zdravko Roškar
 OŠ J.Dalmatina, Krško – Barbara Volčanšek in Anja Urbanica – mentorica Suzana Volčanjšek
 OŠ Koprivnica – Zoran Bertinak in Žiga Pečovnik – mentorica Mirela Zalokar
 OŠ Leskovec – Anže Molan in Domen Pernar – mentorica Daniela Zalokar
 OŠ Malečnik – Nika Kaloh – mentor Janez Zemljč
 OŠ Miklavž na Dravskem polju – Dejan Novak in Denis Vezjak – mentor Vinko Šneider
 ČD Mlinšek, Velenje – Urška Kralj in Tadej Plantev – mentor Jože Kolmanič
 OŠ Pesnica – Alen Hausmeister in Tadej Tašner – mentorica Marija Mlaker
 OŠ P.Trubarja, Velike Lašče – Marko Žitnik in Matic Novak – mentor Matija Jamnik
 DQS Prosenjakovci – Renato Vukan in Tamara Pocak – mentor Koloman Kozic
 OŠ Selnica ob Dravi – Nuša Škratek in Maja Pažon – mentorica Marija Markež
 OŠ Turnišče – Marko Mlinarič in Nataša Škerget – mentor Štefan Mlinarič

ZA MLADE PO SRCU - REZULTATI ŽREBANJA PRAVILNIH REŠITEV V ŠTEVILKI ŠTIRI
 Srečni izžrebanec je MATEJ BRAZ, VRSNO 11, KOBARID

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JUNIJU

Janez Mihelič

Čebelarji vedno nestrpo čakamo na to, kaj nam bo prinesel mesec junij, saj je ta mesec ponavadi odločilen za dobro ali slabšo čebelarstvo letino. Če bo letina dobra, bodo čebele po točenju cvetličnega in akacijevega medu sredi junija začele polniti medišča

z žlahtnim smrekovcem. Točenja medu si želimo vsi čebelarji, saj imamo sode že preveč prazne, a žal so dobre letine bolj redke. Za prevažalce je ta mesec najtežavnejša odločitev, kam peljati čebele po akacijevi paši. Zadnja leta jim pri tem uspešno pomaga služba za opazovanje in napovedovanje gozdnega medenja, ki objavlja poročila o pašah po novi telefonski številki 061 126 50 55 (od 1. junija).

Pri točenju medu je dobro upoštevati nekaj pravil. Največ napak pri tem opravilu naredijo začetniki, ker želijo čim prej preizkusiti sladki pridelek. Pozorni moramo biti, da ne točimo premalo zrelega medu. Zrelost medu spoznamo po tem, da je pokrita vsaj tretjina površine sata. Če je pokrita manjša površina, se med v posodi rad skisa, ker vsebuje preveč vode. Če smo nezrel med že iztočili, si pomagamo tako, da ga postavimo v tople (do 45°C), suh in zračen prostor, posodo pa pokrijemo z gazo, tako da odvečna voda lahko izhlapi.

Tudi če s točenjem preveč odlašamo, ni dobro. Pri obilnem medenju čebele napolnijo vse celice z medom in tako matici zmanjšajo prostor za zaleganje. Znano pa je, da mora matica vedno imeti dovolj prostora za zaleganje jajčec, kajti v nasprotnem bomo imeli po obilni paši v panju le peščico čebel. Zato ne čakajmo, da bo panj popolnoma napolnjen. Če med iztočimo pravočasno in paša še traja, nam bodo čebele v nekaj dneh spet napolnile medišče. Pri AŽ panju lahko ta problem dobro rešimo tudi z zaklado, še lažje pa ga rešimo pri nakladnih panjih z dodajanjem praznih naklad tik nad gnezdo. Ko postane panj pretesen, se pojavi rojilno razporejenost, tako da ga potem le s težavo krotimo. Pri gozdnem medu ali drugi mani ne čakamo, da začnejo čebele pokrivati celice, saj vsebuje manj vode, ampak točimo nepokritega, ko so celice polne. Če bi čakali, da bi čebele pokrile celice, bi med lahko že v satju kristaliziral. Zelo pomembna je tudi čistoča prostora, v katerem točimo, predvsem pa čistoča posode, točila in vsega preostalega pribora. Prazne sate zvečer vrnemo nazaj v panje.

To je tudi mesec, v katerem moramo poskrbeti za pomladitev čebeljih družin ali za narejanje novih družin ali narejencev z mladimi maticami. Nove družinice z mladimi maticami so namreč temelj vsakega uspešnega čebelarjenja. Smisel pomlajevanja družin je v tem, da močni družini ali več družinam odvzamemo del pokrite zalege, ponavadi dva do tri sate zalege s čebelami, in jim na eno stran dodamo medno-obnožinski sat, na drugo pa satnico in satni pitalnik, če ga imamo; po nekaj urah ali naslednji dan vcepimo na srednji sat zrel matičnik. Lahko pa uporabimo kar sat na katerem je že rojev matičnik. Lahko pa dodamo pravkar izleženo neoplojeno matico kar skozi žrelo prašilčka. Če je matica starejša od šestih ur, jo pred dodajanjem okopamo v raztopini vode, medu, matičnega mlečka in

kisa, dodamo pa lahko tudi bezgov ekstrakta. Pri dodajanju ali zamenjavi oplojene matice ta raztopina zelo poveča uspešnost dodajanja matic. Najbolj zanesljivo pa dodamo narejencu oplojeno matico preko sladkornega testa deveti dan, pred tem pa podremo vse zasilne matičnike. Dobro je, če narejencu dodamo še prazen izdelan sat, v katerega smo nalili redko sladkorno raztopino. To je pomembno predvsem takrat, kadar narejencev ne odpeljemo na novo stojišče, saj se vse pašne čebele vrnejo v stare panje.

Bolj izkušeni čebelarji pa se ponavadi odločajo za pripravo narejencev z umetnimi roji-ometenci brez zalege. Ta način priprave narejencev je primernejši sredi poletja, ko je dovolj pašnih čebel.

Zelo pomembno je tudi, kakšne matičnike uporabimo za narejence, in sicer zlasti zaradi odbiranja najboljših rodov in vzreje čiste kranjske čebelje pasme. Čebelarji si moramo prizadevati, da bomo čebelarili z dobrimi rodovi in s čim bolj čisto kranjsko čebelo, saj je to naša domača avtohtona pasma, s katero Slovenci čebelarimo že stoletja. Zato ne uporabljajmo matičnikov ali vzrejnega materiala iz družin, v katerih so čebele z rumenimi obročki. Večina začetnikov pa tudi precej drugih čebelarjev uporablja za narejence rojeve matičnike. Brez dvoma so rojeve matice zelo dobre, vendar z njihovo uporabo povečujemo nagnjenost k rojenju v celotnem čebelnjaku, hkrati pa ne moremo razmnoževati tistih družin, ki so po pridobitnih lastnostih najboljše. Zato priporočam tudi začetnikom, da v manjšem čebelarstvu odberejo tri ali štiri nerojive družine z dobrim čistilnim vedenjem, dobre medarje, brez rumenih obročkov za pleme. Enostaven test za čistilnega vedenja naredimo tako, da petdeset čebeljih ali trotoviskih celic s pokroto zalego prebodemo do dna s tanko iglo. V kolikor čebele v petnajstih urah odstranijo večino prebodenih bub ima družina dobro izraženo čistilno obnašanje in je primerna za pleme. Iz teh družin bodo pozneje jemali ali matičnike ali vzrejni material zanje.

Navedel bom dva preprosta načina, primerna tudi za začetnike, kako iz odbranih družin vzredimo kakovostne matičnike. Po prvem naredimo 7-satne brezmatične narejence - rejnike in jim dodamo štiri sate pokrite zalege, vanje pa ometemo še mlade čebele iz drugih panjev. V sredini pustimo prostor za sat iz odbrane plemenske družine, na katerem je večina pokrita zalega ter jajčeca v spodnjem delu

sata. Ta sat z nožem odrežemo na spodnjem delu do jajčec. Pustimo vsako tretje jajčece, nato odstranimo z nožev konico spodnjo steno celice, v kateri leži jajčece, in celico nekoliko razširimo. Pri tem pazimo, da jajčeca ne poškodujemo. Z nožem uničimo preostala jajčeca. Brezmatična čebelja družina rada takšno celico takoj preoblikuje v matičnik. Sat s čebelami vred dodajmo v sredino narejenca, ob straneh dodajmo dva medno-obnožinska sata (eden je lahko prazen, vanj nalijemo sladkorno raztopino), nato pa ga prepeljimo vsaj tri kilometre stran na novo stojišče ter ga nakrmimo. Če narejenca ne moremo prepeljati, mu dodajmo nekoliko več mladih čebel, hrano mu nalijmo v prazen sat, da ne izzovemo ropa, ali pa mu dodajmo pogačo. Po petih dneh podremo vse zasilne matičnike, ki so jih čebele potegnile iz starejših ličink, in na srednjem vzrejnem satu pustimo le najmlajše matičnike, ki so bili vzrejeni iz jajčec. Dvanajsti dan so matičniki zreli in ta dan jih moramo uporabiti za nove narejence. Ta postopek lahko ponovimo z drugim vzrejnem satom iz odbrane družine. Dodati moramo le mlade čebele iz močnih družin, tako da je rejnik nabit z mladimi čebelami. Lahko pa mu pustimo en matičnik, da se matica izleže in oplodi.

Po drugem načinu izbrano družino sami prisilimo k rojenju, tako da ne izvajamo protirojilnih ukrepov, jo krmimo in vanjo ometemo mlade čebele iz drugih močnih družin. V družini se bo hitro pojavilo rojilno razpoloženje. Ko bodo čebele pokrile matičnike, družini odvezamemo vse za-

ležene sate in ji dodamo samo satnice. Sate z zalego in matičniki uporabimo za oblikovanje narejencev. Na vsakem satu pustimo le najlepši matičnik, preostale odrežemo in uporabimo za nove narejence ali jih uničimo.

Ta mesec tako kot maja še vedno intenzivno izvajamo vse protirojilne ukrepe. Če ne uporabljamo zaklad, moramo družine v AŽ panjih tudi izenačevati, sicer le s težavo dosežemo, da so vse družine enako močne. Najmočnejšim družinam odvzamemo pokrito zalego in medene sate ter jih predstavljamo v tiste panje, v katerih družine niso dovolj močne. S tem v najmočnejših družinah preprečujemo tudi rojilni nagon. Precej čebelarjev si je v zadnjih nekaj letih izdelalo tudi trietažne AŽ panje in povečini so z njimi zadovoljni, saj v večjih panjih lažje preprečujejo rojilni nagon, lahko si vzredijo tudi mlado matico, ob morebitnih izdatnih nektarnih pašah pa je za medicino dovolj praznega satja. Nekateri čebelarji se navdušujejo tudi nad združevanjem AŽ panjev s panjskimi vehami, ali nad dodajanjem desetsatne naklade, oboje pa povežejo prek vehe. Za rodovitno zdravo mlado matico ne zadostuje dvajset satov AŽ mere, da bi se kar najbolj razvila in do konca izrabila medenjo.

Ob začetku tega, za čebelarje tako pomembnega meseca vam želim večkratno in pravočasno točenje, prevažalцем srečno roko pri izbiri pasišč in dobre odnose z njihovimi upravljalci, opazovalni službi veliko ugodnih poročil o medenju, vzrejevalcem uspešno praho in prodajo matic, predvsem pa čim manj sitnosti z varozo in drugimi čebeljimi boleznimi.

**Market pod gradom
Krepek Martina Vurberk 93 Sp. Duplek**

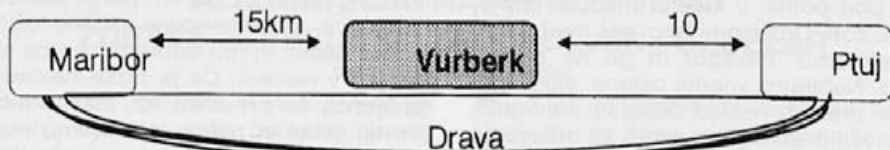
Čebelarje obveščamo, da je v

Marketu na Vurberku odprt

Oddelek na katerem prodajamo osnovni repromaterial in opremo za čebelarstvo.

Sprejemamo tudi naročila za matice lastnega uradno priznanega vzrejališča.

Odpiralni čas: pon.- pet. : 7³⁰-19, sobota : 7³⁰-18, nedelja : 7³⁰-12

Tel: (062) 682-389 ; Tel, Fax : (062) 681-098

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNEM PANJU V JUNIJU

MATJAŽ VEHOVEC

V tem mesecu dosežejo čebelarje družine v večini krajev po Sloveniji vrhunec svojega razvoja. Močan rojilni nagon se proti koncu meseca postopno zmanjšuje. S pravočasnim odvzemanjem medenih satov oz.

vstavljanjem praznih mediščnih naklad posredno na ta proces vplivamo tudi sami. Rojenje preprečujemo še z vstavljanjem medklad s satnicami ob strani in s sati za zaleganje na sredini. Podrobneje sem o teh ukrepih že pisal v navodilih za mesec maj. Če smo bili z vsemi nasveti in ukrepi oz. posegi uspešni in imamo zdaj razvite čebelarje družine "na vajetih", si lahko ob ustreznih vremenskih razmerah obetamo bogato medeno bero. Razljivi bodimo predvsem na pravočasno dodajanje praznih mediščnih naklad. Praviloma jih vedno vstavljamo tik nad zalego oz. pod vrhno naklado, v kateri je med delno že pokrit. Nad pokrite medene vence čebele ne skladiščijo medu. Samo ob morebitnem zelo intenzivnem medenju in še neoblikovanih medenih venci lahko dodamo prazno naklado tudi na vrh. Na donos vplivata tudi velikost žrela in primerno zračenje, zato med pašo odstranimo žrelno letev in še dodatno odpremo luknjo v tretji nakladi. (Seveda ves čas govorimo o nizkih nakladah s 160 mm visokimi satniki).

Kdaj in kako bomo odvezemali med, je odvisno od posameznika in kakovosti medu. Ob morebitnem vnosu mane, ki lahko začne kristalizirati že v satju (melicitozni ali cementni med) s točenjem pohitimo takoj, ko postaja med kašast. Hkrati iztočene sate precej poškopimo z vodo in jih vrnemo družinam. Sicer pa nam s točenjem v nakladnih panjih ni treba hiteti, saj prazne naklade postopno vstavljamo pod polne, v katerih med še naprej počasi zori. Družinam tako zrel med samo "odmaknemo" navzgor in ga ne odvezemo. Nabiralna vnema ostane, saj z vrinjanjem praznih naklad čebelarjem omogočimo dovolj praznega prostora za odlaganje in zorenje medu. Tudi odvzemanje polne vrhne naklade je hitro, saj v njej ni veliko čebel. Zadošča nekaj dima in nekaj krepkih sunkov z roko po nakladi. Pri tem se nekaj

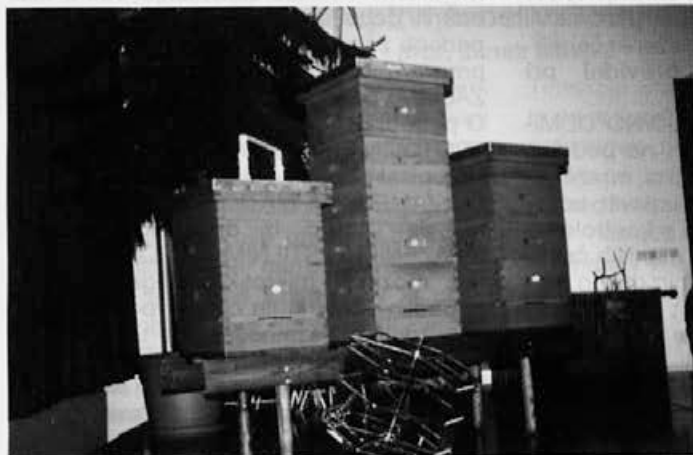

čebel takoj umakne navzdol, preostale pa po odstranitvi naklad odletijo same. Vse to pa je možno le, če paša še traja in so čebele polno zaposlene. Če vas kljub vsemu skrbi, da bi s tem izzvali rop, si lahko pomagata še tako, da odvzete mediščne naklade pokrijete z velikim polivinilom. Ko delo končate in so vsi panji zaprti, odstranite polivinil in znosite naklade v prostor za odkrivanje in točenje.

Že dolgo je znana tudi uporaba begalnic. So različnih oblik in velikosti, vsem pa je skupno to, da čebelarjem dopuščajo prehod le v eno smer. Vstavimo jih pod polno mediščno naklado. Čebele hitreje zapustijo medeno satje, če je paša dobra in če imajo pod begalnico dovolj prostora za umik. Seveda v mediščnih nakladah ne sme biti zalege. Najhitreje in najlažje pa čebele odstranimo z izpihovanjem. Naklado postavimo pokonci na streho panja, iz katerega smo jo odvzeli in od zadaj s puhalnikom izpihamo čebele pred panj. Junij je tudi primeren čas za zamenjavo matic. To opravilo je lahko zelo preprosto, opravimo pa ga v panju samem. V prazno naklado vstavimo nekaj satov pokrite zalege, satnico, medno-obnožinski sat in prazne sate. Dodamo zrel matičnik, v katerem matica že "grize", ali neoplojeno matico v matičnici. Na vrh panja postavimo narejenca, ga od osnovne družine ločimo z ločilno desko in mu odpremo žrelce ali pa luknjo v nakladi. Če je nizka naklada za narejenca še prevelika oz. zanj porabimo preveč čebel in zalege, oblikujemo manjšo družinico tako, da jo od preostalih satov v nakladi ločimo še s pregradno desko. Le-to potem postopno odmikamo in družini tako širimo prostor.

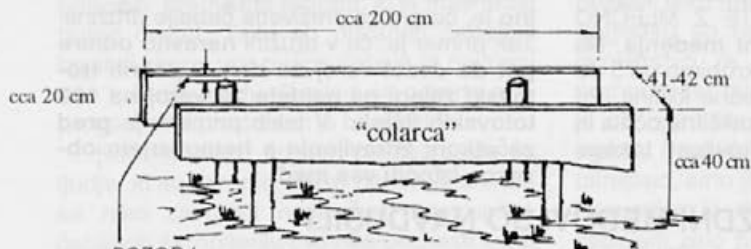
STOJISČE ZA NIZKONAKLADNE DESETSATNE FV PANJE

Matjaž Vehovec

Stojšče je pomemben pripomoček za postavitev nakladnih panjev. Podstavek za FV panje je nujen zaradi zaščite pred vlago s spodnje strani. Za enajstsatni FV panj je podstavek daljši in širši za 3,5 cm, prav tako tudi stojšče. Slika je s predstavitve stojšča s panji članom Akademskega čebelarskega društva letos v Velenju. Foto: J. Mihelič

STOJISČE

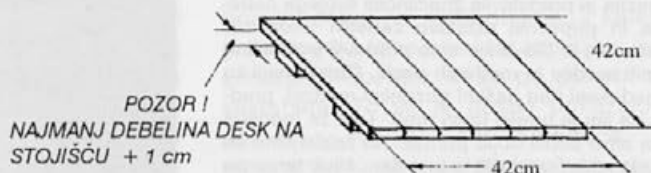
POZOR!
NAJMANJ DEBELINA SPODNJE LETVE
NA PODSTAVKU + 1 cm

Avtor skice:
M. Vehovec

TAKO STOJISČE JE:

- ENOSTAVNO
- OKOLJU PRIJAZNO IN NARAVNO
- POCENI

PODSTAVEK

PODSTAVEK SE "VSEDE" V STOJISČE IN LAHKO DRSI LEVO ALI DESNO, NAPREJ IN NAZAJ PA NE.

VETERINARSKI NASVETI ZA JUNIJ ZDRAVE ČEBELE - ZADOVOLJEN ČEBELAR

mag. Mira Jenko Rogelj

Kljub številnim boleznim, ki se pojavljajo pri čebelah, moramo ob čebelarjenju in zdravljenju čebel preprečevati tudi zastrupljanje čebel, čebelarjev in okolja. Ob neučinkovanju akaricida fluvalinata je nekaterim čebelarjem zmanjkalo časa,

druge pa je preprosto zgrabila panika. Oboji so na trgu iskali kemikalije, ki bi uničevali varoo, ali pa so se obračali na trgovce, ki so prodajali "zdravila proti varozi". Končno je veterinarski zavod za prosilo za pomoč več kot 50 čebelarjev, saj

niso več vedeli, ali je za množičnejše odmrtnje čebel kriva varoa ali "zdravilo". Nekontrolirano izdelani pripravki so zdravljene čebele družine zgodaj spomladi osiromašili za 5-10 odstotkov na novo izleženih čebel. **Zato, čebelarji, bodite previdni pri zdravljenju čebel!**

Junija KONTROLIRAJTE NARAVNO ODMIRANJE VAROJ. Za ta namen na podnico panja namestite t. i. podnične mreže ali lovilce varoj. V velikih čebelarstvih boste reprezentativen vzorec dobili s kontrolo 20 odstotkov čebeljih družin. V manjših čebelarstvih je to število opazovanih družin premajhno. Čebelarji z manj kot 30 čebeljimi družinami kontrolirajte vsaj 50 in več odstotkov družin.

Lovilce varoj boste s pridom uporabljali tudi za uspešno zdravljenje čebel, predvsem z manj učinkovitimi in bolj naravnimi sredstvi. Za ta namen boste v poznejših mesecih lahko uporabljali mravljinčno kislino, apilife VAR in oksalno kislino. **Junija** lahko čebeljo družino ENKRAT ZDRAVITE Z MLEČNO KISLINO, in to tedaj, **ko ni medenja**. Na vsako stran sata lahko poškopimo po 5 do 8 mililitrov 15-odstotne mlečne kisline. Pri uporabi kisline so obvezni zaščitna očala in gumijaste rokavice. Učinkovitost takega

zdravljenja v tem obdobju pa je največ 40-odstotna.

Z naravnimi načini zdravljenja bomo lažje odkrili čebele družine, ki so manj napadene z varoo, in jih vključili v selekcijski program ČEBEL, ODPORNEJŠIH PROTI ZAJEDAVCEM.

O potrebnosti in koristnosti IZREZOVANJA TROTOVINE je v 5. št. Slovenskega čebelarja pisal prof. dr. Jože Rihar.

Ob ZAMENJAVI MATIC bodite pozorni na to, da izvirajo iz družine z DOBRO IZRAŽENIM ČISTILNIM NAGONOM. Kdor ima možnost mikroskopskega pregleda odpadlih varoj, ki jih čebele pohabijo, naj za nadaljnje razmnoževanje uporablja le take čebele družine. O postopku umetne vzreje matic iz zelenih družin naj si zainteresirani prebere čebelarjeva opravila (1991) dipl. inž. Marjana Debelaka.

V PASNEM OBDOBJU JUNIJA NE UPORABLJAJTE KEMIČNIH SREDSTEV!

Poseganje po zdravljenju proti varoi je nujno le, če gre za preživetje čebele družine. Tak primer je, če v družini naravno odmrje pet do deset varoj na dan, v pokriti trotovske zalegi pa najdete 20 varoj na 100 totovskih ličink. V takih primerih je pred začetkom zdravljenja s hemovarjem obvezno iztočiti ves med.

GOZDNI MEDOVI SO NAVDUŠILI

Od 5. do 7. decembra 1997 je bilo v Budimpešti strokovno in kulturno srečanje čebelarjev narodnih manjšin na Madžarskem. Srečanja so se udeležili predstavniki čebelarjev iz Slovaške, Ukrajine, Romunije, Jugoslavije in Slovenije. Vsaka delegacija je predstavila značilnosti svojega čebelarstva in pripravila razstavo čebeljih pridelkov. Predstavniki iz Slovenije smo pripravili poskušino različnih medov in medenih peciv. Obiskovalci so bili navdušeni nad našimi gozdnimi medovi, predvsem pa jim je ugajal hojin med. Tudi za medena peciva smo dobili obilo pohval. Na žalost smo se srečanja lahko udeležili le prvi dan, kljub temu pa smo dostojno zastopali naše čebelarstvo.

Ernest Toplak

KAJ STORITI OB ZASTRUPITVI ČEBEL ?

Ob rastrupitvi čebel v Gornji Radgoni

prof. Janez Mihelič

Čebelarji v Gornji Radgoni in njeni okolici so 20. in 21. aprila letos doživeli izjemno neprijeten dogodek, celo pravo katastrofo, saj so njihove čebele dva dni zaradi zastrupitve množično odmirale pred panji. Prizadetih je bilo približno tristo petdeset čebeljih družin, nameščenih v bližini vinogradov (površina vinogradov je pribl. 30 ha), ki so jih dva dni škropili delavci kombinata Radgonske Gorice, po njihovih izjavah pa naj bi škropil tudi eden izmed velikih zasebnih vinogradnikov, vendar veliko manjšo površino. Po izjavah prizadetih čebelarjev so vinograde škropili z oljem folidol, iz njih pa prej niso odstranili cvetoče podrasti, predvsem regrata, ki je prav tedaj bujno cvetel. Tako so prizadeti čebelarji izgubili skoraj vse pašne čebele in najmanj eno točenje medu. Pogled na odmrle preproge čebel pred panji je bil grozljiv.

Največjo skrb pri tem pa zbuja, da so ljudje, ki so škropili, toliko neosveščeni, da se niso zavedali nevarnosti zastrupitve čebel ob škropljenju cvetoče podrasti sredi belega dne. Če bi namreč škropili zvečer, se ta tragedija ne bi zgodila. Poleg tega pa so čebelarji zelo razočarani, saj prvega usodnega dne nikakor niso mogli navezati stikov z ustreznimi inšpekcijskimi službami (kmetijski inšpektor je bil na dopustu) oziroma so skušale "dogodek le vzeti na znanje". To se je zgodilo drugi dan, ko je bil narejen tudi uradni zapisnik kmetijskega inšpektorja. Ker so za rezultat analize včasih pomembne že ure, so čebelarji želeli, da se vzorci čebel poberejo za analizo že takoj, ko so čebele začele odmirati pred panji. Zato so poklicali veterinarja pospeševalca Jožeta Matavža in ta se je na njihov poziv takoj odzval, vendar je lahko le slikal odmirajoče čebele, saj za kaj več žal ni pristojen. Čebelarji so bili izjemno prizadeti in so o dogodku takoj obvestili tudi javna občila. Imenovali so tudi posebno komisijo za oceno škode, ki jo vodi predsednik društva g. Stanko Korošec. Še isti večer je o zastrupitvi čebel poročala

Televizija Slovenija v svojem TV dnevniku, to pa je sprožilo veliko zanimanje javnosti in novinarjev nekaterih časopisnih hiš. Na ČZS smo jim na njihovo željo naslednji dan posredovali veliko informacij, med drugim tudi naslove prizadetih čebelarjev. Več novinarjev je obljubilo, da bodo objavili obsežnejše članke o tej problematiki v nekaterih časopisih. Takšne pozornosti si čebelarji želimo, saj moramo javnost seznaniti z našimi problemi.

Nekateri čebelarji v Gornji Radgoni sprva niso vedeli, kako naj ob zastrupitvi čebel ukrepajo, saj verjetno doslej še niso imeli tako slabih izkušenj oziroma še niso doživeli tako množične zastrupitve čebel. O dogodku so naslednji dan obvestili tudi ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter ministrstvo za okolje, tako da je ob njuni pomoči uradni postopek hitro stekel. Prve informacije o tem, kako naj ukrepajo, smo jim posredovali tudi na ČZS. Razumljivo je, da so bili v začetku prizadeti čebelarji zelo pretreseni in so zaradi tega od vseh pristojnih pričakovali več razumevanja in pomoči.

Številna društva so imenovala posebno komisijo za oceno škode ob zastrupitvi ali bolezni čebel na ravni občine, v kateri so predstavniki čebelarjev ter kmetijski in veterinarski inšpektor, ki se po potrebi takoj sestane. To se je doslej pokazalo kot najboljša rešitev, saj omogoča hitro ukrepanje, to pa je pri zastrupitvah izjemno pomembno.

Čebelarji v Gornji Radgoni zdaj čakajo na rezultat analize, ki bo pokazala vzroke zastrupitve. Upajmo, da bo povzročitelj prizadetim čebelarjem povrnil škodo, kajti v nasprotnem bo to potuha za preostale uporabnike kemičnih sredstev za varstvo rastlin, to pa ne bo dobro niti za čebelarje niti za naše življenjsko okolje.

Kako mora ukrepati čebelar ob morebitni zastrupitvi čebel, je v lanskem peti številki Slovenskega čebelarja opisal dr. Janez Poklukar v članku z naslovom "Kaj

storiti ob zastrupitvi čebel". Da bi na vsebino opozorili tudi druge čebelarje, kajti tudi njih lahko doleti podoben neprijeten dogodek, povzemam poglobitve misli omenjenega članka:

"Kaj naj stori čebelar, če opazi pred čebelnjakom množično zastrupitev čebel?"

Najprej naj čim prej nabere vzorec vsaj 300 sveže umrlih ali umirajočih čebel v PVC vrečko. Vsebinsko vrečke mora **TAKOJ** nato zamrzniti (v zamrzovalni skrinji). Sledi čimprejšnja prijava kmetijskemu inšpektorju. Ta mora čim prej obiskati čebelnjak, narediti uradni zapisnik in uradno odvzeti vzorec odmrlih čebel, dele satja z odkrito zalego in dele satja s svežim cvetnim prahom. Dobrodošla je informacija, katero zaščitno sredstvo je povzročilo zastrupitev.

Uradno odvzeti vzorec mora biti skupaj z neuradnim zamrznjenim vzorcem nemu-

doma poslan v analitski laboratorij (najbolje v hladilni torbi). Za pošiljanje vzorcev pošta ni primerna. Zanesljiveje je osebno poskrbeti za dostavo vzorca v čim krajšem času. Zakaj taka naglica? Čebela je majhen organizem, ki zelo hitro razpada, s tem pa se tudi hitro razgradi snov, ki je povzročila zastrupitev. Zato je priporočljivo, da čebelar za prvo analizo odvzame neuradni vzorec, ki ga bodo uporabili za prvo določitev snovi, ki je povzročila zastrupitev. Uradni vzorec lahko rezultat potrdi ali ovrže, to pa je zelo pomembno pri morebitnih poznejših sodnih postopkih. Cena analize dodatnega neuradnega vzorca v analitskem laboratoriju je skoraj zanemarljiva. Skupna cena analize obeh vzorcev pa ni majhna - lani je bila ob predpostavki, da je aktivna snov znana, približno 50.000 SIT. Če aktivna snov ni znana, je cena lahko še precej višja."

Izkušnje naših čebelarjev

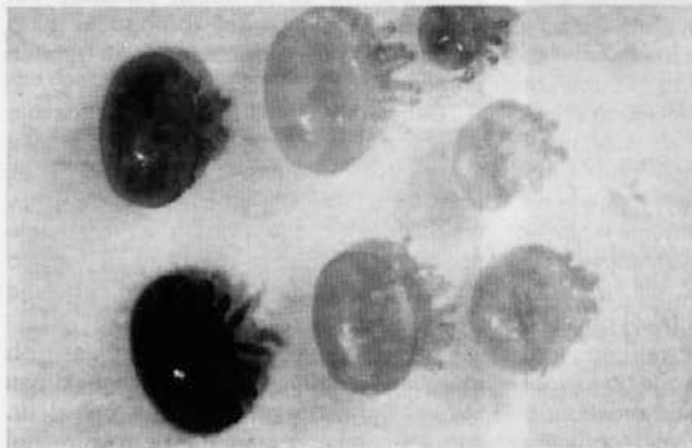
VAROA IN ČEBELAR DIAGNOSTIK

MILAN MEGLIČ

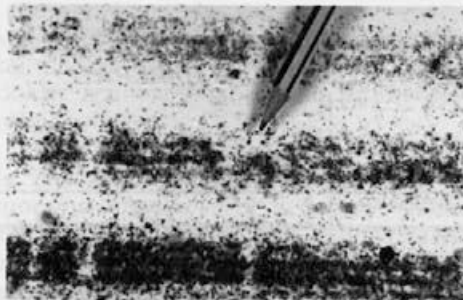
Večina slovenskih čebelarjev se že zaveda problema varoe. Brez dvoma je med čebelarji že zavladal strah, da bo varoa naredila še več škode. Ta strah pa je predvsem posledica premajhnega poznavanja našega sovražnika in različnih

možnosti boja proti njemu.

Čebelarji smo najbolj zainteresirani za to, da so naše čebele zdrave in da lahko ponudimo porabniku visoko kakovostne čebelje pridelke. Zato se morajo tisti čebelarji, ki problema varoe še ne poznajo do-

Samica varoe s potomci - samo najstarejša hči je sposobna za nadaljnje življenje vse druge (nedozorele) odstranijo iz celic čebele čistilke.
dr. G. Liebig, 1998

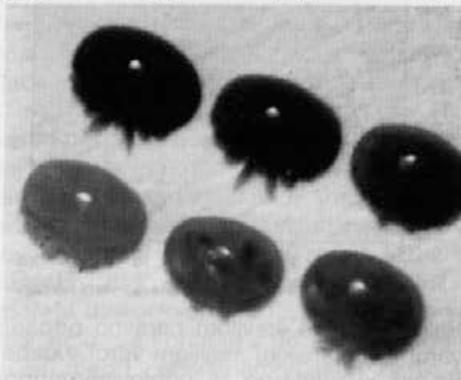
Varoe so s prostim očesom v drobirju težko opazne. Po daljšem času se navadimo, da jih takoj prepoznamo in tudi dokaj natančno ocenimo njihovo število. V začetku pa priporočam štetje in vodenje evidence. Foto: M. Meglič

volj, o tem dodobra poučiti, saj se v praksi že kaže, da se bomo z varoo ubadali še lep čas.

Vsak čebelar mora obvladati osnove biologije varoe. Pridobiti si mora tudi temeljno znanje, da bo lahko ob vsakem času postavil diagnozo (koliko varoj je v čebelji družini). V zvezi s tem so za čebelarja pomembna predvsem naslednja izhodišča:

1. **Naravni osip varoe.** Dokazano je, da lahko na podlagi povprečnega naravnega odpada varoe ugotovimo približno število varoj v čebelji družini. V obdobju zaleganja se za tak izračun uporabljamo faktor 120. Se pravi: število povprečno naravno odpadlih varoj na dan pomnožimo s faktorjem 120 in tako dobimo skupno število varoj v čebelji družini. Pozno jeseni,

APRIL	MAJ	JUNIJ	JULIJ
200	400	800	1.600

Takšne odrasle varoe najdemo v drobirju. Pri preiskavi drobirja štejemo samo takšne varoe. Samice varoe so široke nekaj več kot 1 mm. dr. G. Liebig, 1998

Pri povečavi drobirja je lepo vidna razlika med obliko delcev drobirja in varoo. Velikost varoe je vidna v primerjavi s konico svinčnika. Foto: M. Meglič

ko zalege skoraj ni več, pa moramo uporabiti občutno višji faktor 300 ali celo 400. Da je rezultat bolj zanesljiv, pustimo testni vložek v panjih (po možnosti prek cele podnice) sedem do deset dni. Ko testni vložek izvlečemo iz panja, preštajemo naravno odpadle odrasle varoe, to število delimo s številom dni, kolikor časa je bil testni vložek v panju, nato pa dobljeni rezultat pomnožimo s faktorjem 120. Npr.: Odpad ene varoe na dan pomeni, da je v čebelji družini približno 120 varoj, če jih na dan odpade deset, pa jih je v čebelji družini 1.200.

2. **Razmnoževanje varoe v obdobju zaleganja.** Zaradi preprostega izračuna vzemimo, da poteka razmnoževanje varoe v tem obdobju po načelu šaha; se pravi, vsak mesec jih je dvakrat več.

AVGUST	SEPTEMBER
3.200	6.400

Pri odločanju o načinu zatiranja in pričakovanih uspehih zatiranja moramo predvsem vedeti, da je varoa v obdobju zaleganja predvsem v pokritih trotojskih in čebeljih celicah (70 do 90 odstotkov) in da se tam dokaj zaščiten, skrita pred čebelami, tudi razmnožuje.

1. **Prag nevarnosti ali prag škodljivosti** je tisto obdobje oz. tisti hip, ko doseže število varoj v čebelji družini kritično mejo in mora čebelar nemudoma ukrepati, sicer bo varoa povzročila čebelji družini nepopravljivo škodo ali bo čebelja družina celo propadla.

UGOTAVLJANJE ŠTEVILA VAROJ V ČEBELJI DRUŽINI (V OBDOBJU ZALEGANJA) NA PODLAGI NARAVNEGA OSIPA VAROJ IN KDAJ UKREPATI

POVPREČEN NARAVNI OSIP VAROE / DAN	ŠTEVILO VAROJ V ČEBELJI DRUŽINI					KDAJ UKREPATI
	MAJ	JUNIJ	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	
KONEC MAJA						
3	360	720	1.440	2.880	5.760	PREVEČ POŠKODOVANIH ZIMSKIH ČEBEL, ZATO UKREPAJTE ŽE POLETI ALI TAKOJ PO SPOMLADANSKI PAŠI
10	1.200	2.400	4.800	9.600	+	UKREPATI NAJPOZNEJE KONEC JUNIJ
20	2.400	4.800	9.600	+		UKREPATI V PRIHODNIH DVEH DO TREH TEDNIH
30	3.600	7.200	+			UKREPATI TAKOJ

TESTNI VLOŽEK NAJ BO PREK CELE PODNICE V PANJU 7 – 14 DNI

VIR: ANTON IMDORF IN JEAN-DANIEL CHARRIERE, SEKTION BIENEN, FAM, LIEBEFELD, 3003 BERN, SCHWEIZ, SCHWEIZERISCHE BIENEN – ZEITUNG 5/97.

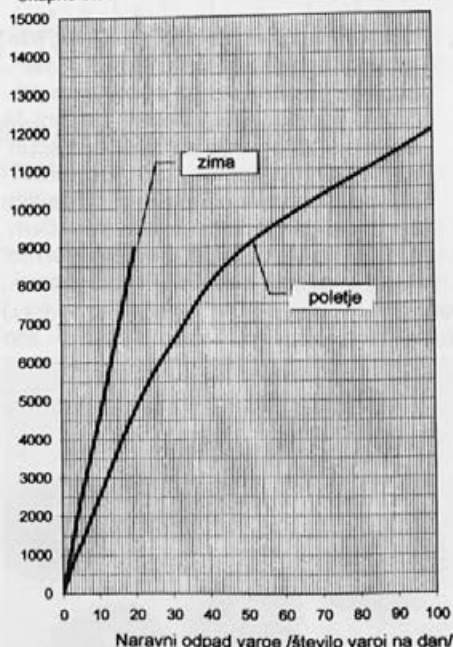
PRIREDIL: Milan Meglič

Glede na število varoj v čebelji družini je prag nevarnosti lahko spomladi, poleti ali jeseni. Ker prag časovno ni natančno določen, odvisen pa je predvsem od ugotovitev prve točke, mora čebelar varoo nadzirati tako rekoč celo čebelarško sezono, tj. od spomladi do jeseni. Če bo pri testiranju ugotovil, da število varoj v čebelji družini že povzroča škodo, mora nemudoma ukrepati oziroma zmanjšati njihovo število.

Kako ukrepati, če tik pred pašo ali celo med njo ugotovimo, da je število varoj v čebelji družini preveliko in da čebelja družina do jeseni brez naše pomoči ne bo zdržala? Pri tem moramo upoštevati priporočilo strokovnih služb, da **v obdobju paše ne smemo uporabljati nobenih kemičnih pripravkov**. Od upoštevanja tega priporočila je zelo odvisna kakovost čebeljih pridelkov! V takem primeru nam preostanejo različni apitehnični ukrepi, npr. izrezovanje trotovine, lovilni sati, oblikovanje narejencev itd. ter uporaba nekaterih organskih kislin – seveda vse po navodilih strokovnih služb.

Verjetno bo za čebelarja težavno, če se bo moral zaradi prevelikega števila varoj v čebeljih družinah umakniti s pozno jesenske paše in se lotiti akcije zatiranja

Skupno število varoj

Razmerje med številom naravno odpadlih varoj in dejanskim številom varoj v čebelji družini je primerno za ugotovitev stopnje napadenosti čebelje družine. Morebitna diagnoza s katerem koli sredstvom je nepotrebna.

dr. G. Liebig, 1998

varoe. Odločitev o tem, ali med ali varoa, bo morala govoriti v prid kakovosti medu, dokler znanost ne bo našla ustrežnejše rešitve.

Pravi čas za korenito zatiranje varoe je čas takoj po zadnjem točenju, ko moramo število varoj v čebelji družini kolikor mogoče zmanjšati. S pravočasno in uspešno akcijo zatiranja varoe si bomo zagotovili zdravo generacijo zimskih čebel. Po potrebi izvedemo še zimsko zatiranje, to pa nam pokažejo rezultati testnih vložkov, ki smo jih vstavili v panj oktobra (glej tudi Slovenski čebelar, 1997, št. 10, stran 268 – 270).

Ce bomo na ta način uspešno odstranili varoo iz panjev, se nam ne bo treba bati ne prezimovanja ne spomladanskega propada čebeljih družin zaradi varoe.

Zavedajmo se, da je spomladanski propad čebeljih družin zaradi varoe ali celo zatiranje varoe februarja in marca, ko je v panju že nova zalega, dokaz čebelarjevega neznanja oz. čebelarjeve neresnosti. Čebelar, ki jeseni ni opravil testa uspešnosti zatiranja varoe in iz panjev ni odstranil večine varoj, je prezimil tudi svojega velikega

sovražnika – varoo! Če se je to komu zgodilo letos, se bo prihodnje leto gotovo odgovorneje lotil organizirane jesenske in po potrebi še zgodnje zimske akcije zatiranja varoe.

Uspešno izvedeno zatiranje varoe po zadnjem točenju in po potrebi še zgodaj pozimi oziroma tedaj, ko se v družini poleže še zadnja zalega, bo tudi čebelarju omogočilo brezskrben zimski počitek, še bolj pomembno pa je, da čebelar zgodaj spomladi ne bo vznemirjal čebel z različnimi sredstvi za zatiranje varoe. Spomladi moramo čebelam zagotoviti možnost nemotenega razvoja. Zdrave zimske čebele bodo tako zgodaj spomladi lahko uspešno izročile štafetno palico na novo izvaljenim letnim čebelam.

ČEBELARJI – TUDI V SVOJE DOBRO SE LOTITE DIAGNOSTIKE VAROE, SAJ SI BOSTE PRIHRANILI MARSIKATERO NELJUBO PRESENEČENJE, VETERINARSKIM SLUŽBAM PA BOSTE ZELO OLAJŠALI DELO. VČASIH BO ZADOSTOVALO ŽE INFORMIRANJE IN PREDLOG UKREPOV PO TELEFONU.

KREMNI MED

dr. Janez Poklukar

Poraba medu v Sloveniji ni velika. Nekaterim kupcem med ne ustreza, ker se cedi po prstih, ali pa sovražijo kristaliziran med, ker se ne maže. Ne smemo pozabiti, da imajo otroci zdaj zelo radi različne namaze. Zakaj pa ne bi v obliki namaza ponudili tudi medu? Tega lahko z nekaj iznajdljivosti pripravimo doma, ne da bi med kakor koli poškodovali. Čebelarji se hočeš nočeš vedno spopadamo s težavami zaradi strjevanja medu. Hitra kristalizacija medu nam lahko zelo oteži prodajo. Kupce moramo vedno znova prepričevati, da vsak med prej ali slej kristalizira in da je to tudi dokaz njegove pristnosti. Kupec se seveda odloči po svoje in zaradi težav pri uporabi trdo kristaliziranega medu raje uporabi utekočinjen med s prodajnih polic. Priznajmo, da kopanje z nožem po trdo strjenem medu v steklenem kozarcu ni nič kaj prijetno opravilo.

Na kratko povzemimo ugotovitve o kristalizaciji medu, ki jih je napisal prof. dr. Jurij

Senegačnik v knjigi *Od čebele do medu* (stran 391 - 393):

Kristalizacija je naraven pojav, ki ne povzroča nobenih kemičnih sprememb v medu. Dejavniki, ki vplivajo na potek kristalizacije so:

- vsebnost sladkorjev,
- količina vode,
- temperatura in čas shranjevanja,
- prisotnost kristalizacijskih jeder,
- postopki pri pridobivanju medu.

Kristalizacija lahko poteka različno dolgo - od nekaj dni do nekaj let. Veliko večino sladkorjev v medu predstavljata glukoza in fruktoza. Njuno medsebojno razmerje v veliki meri določa tudi hitrost kristalizacije medu. Glukoza je namreč v vodi slabo topna, zato se pri temperaturi, nižji od panjske temperature, v tekočini oblikuje kristal, ki raste. Fruktoza ne kristalizira in tesno zapolni vse prostore med rastočimi kristali glukoze. Začetek kristalizacije lahko

preložimo, če iz medu odstranimo vse lebeče delce, kar pa je brez posebnih filtrov in prekomernega segrevanja medu praktično nemogoče. Upoštevati moramo tudi dejstvo, da med najhitreje kristalizira pri temperaturi od 10 do 20 °C. Če med shranjujemo pri temperaturi, višji od 20 °C, med prehitro ostari. Zato je bolje med hraniti na temperaturi pod 10 °C. Kristalizacija je najhitrejša pri temperaturi 14 °C.

Pri nas je manj znan postopek kontrolirane kristalizacije medu in priprava drobno kristalnega kremnega medu. Pravzaprav razlikujemo dva postopka priprave kremnega medu:

- homogeniziranje že kristaliziranega medu,
- cepljenje tekočega medu z drobno kristaliziranim medom, to pa povzroči hitro in kontrolirano kristalizacijo.

Pri homogeniziranju že kristaliziranega medu s posebnimi mešali razbijemo nastale kristale glukoze v manjše in jih enakomerno porazdelimo v tekočini fruktoze. Nastane kremna oblika medu, ki je na sobni temperaturi primerno mazava in daje medu polnejši okus.

Postopek homogeniziranja

Posodo s trdo kristaliziranim medom zmerno segrejemo na 30 do 34 °C, tako da leseno palico brez posebne težave potisnemo do dna posode. V vrtni strojček vpneemo trirobo letev, izdelano iz nerjavečega jekla (dobra je tudi doma izdelana lesena triroba letev iz trdega lesa). Letev vtaknemo do dna v posodo z medom in pazljivo zavrtimo z zmernim pritiskom na gumb vrtnalke. Obrat počasi povečujemo do polnih obratov in z letvijo počasi krožimo po posodi. Pazimo, da v med ne vpihujemo zraka. Čez nekaj minut prenehamo mešati in med po možnosti takoj napolnimo v manjše kozarce za prodajo. V boljše založenih trgovinah s čebelarškim materialom si lahko oskrbimo najrazličnejša mešala, kot sem že omenil, pa je za prvo silo dobra tudi doma izdelana triroba lesena letev, vpeta v vrtnalko.

Postopek cepljenja

V večjih čebelarstvih je homogeniziranje že

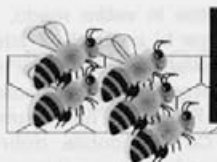
kristaliziranega medu težaško delo, zato si je bolje omisliti načrtno kristalizacijo, za katero najdemo na trgu primerno opremo. Gre za večje toplotno izolirane posode z možnostjo kontroliranega nizko temperaturnega ogrevanja z dodatnim mešalom. V posodo nalijemo očiščen tekoči med na sobni temperaturi in kot cepivo dodamo približno 10 odstotkov drobno kristaliziranega medu, ogretega na 20 °C. S počasnim vrtenjem mešala kristaliziran med enakomerno porazdelimo po preostalem medu. Pri tem pazimo, da v med ne vmešamo zraka. Ko je med enakomerno premešan, ga lahko takoj polnimo v embalažo za prodajo na drobno in ga pustimo v njej še tri dni zoreti na stalni temperaturi 14 °C. V optimalnih pogojih traja ves postopek kontrolirane kristalizacije tri dni. V praksi pa je zaradi spremenljivih vplivov okolice treba računati z nekoliko daljšim obdobjem, vendar ne več kot z dvema tednoma.

Postopek pridobivanja kremnega medu je primeren predvsem za tiste sorte medu, ki v skladišču hitro kristalizirajo. Drobno-kristalna struktura je potem obstojna več let. Kremni med lahko utekočinimo z normalnim segrevanjem do 40 °C.

Pri pridobivanju kremnega medu je pomembno, da slovenski kupec medu v taki obliki ne pozna in ga ne zahteva. Zato je prav, da se izdelave in prodaje kremnega medu lotimo načrtno v več korakih:

1. preizkusimo postopek pridobivanja kremnega medu s homogeniziranjem že kristaliziranega medu;
2. stalnim kupcem podarimo vzorce kremnega medu in razložimo postopek pridobivanja; pri tem je koristno, če pri razlagi uporabimo opisane osnove kristalizacije;
3. če smo uspešno propagirali svoj kremni med, si omislimo popolnejšo in dražjo opremo za pridobivanje cepljenega kremnega medu.

Čebelarji smo raziskovalci, radi pa imamo tudi stalno nove izzive. Zakaj ne bi tokrat usmerili naših prizadevanj v skupno korist in slovenskemu kupcu pokazali kremnega medu? Iz osebnih izkušenj lahko potrdim, da so otroci navdušeni nad doma pridelanim kremnim medom.

Iz društvenega življenja

POSLEJ VEČ POSLUHA ZA ČEBELARSTVO NA OBMOČJU OBČIN ČRENŠOVCI, ODRANCI IN TURNIŠČE

PRIHODNJA NALOGA:

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE IN OŽIVLJANJE ŠOLSKIH KROŽKOV

V društvu so člani iz občin Črenšovci, Odranci in Turnišče. Letos bodo pripravili čebelarstvo razstavo in skušali na osnovnih šolah oživiti čebelarstvo krožke.

Na občnem zboru v nedeljo, 14. decembra 1997, so se zbrali člani Čebelarskega društva Črenšovci. V njem je 34 članov iz občin Črenšovci, Odranci in Turnišče, čebelarji pa z nekaj več kot 1.190 čebeljimi družinami. Kritično so opozorili na vse večje težave v čebelarstvu, menijo pa tudi, da bi bilo treba oživiti delo čebelarskih krožkov na osnovnih šolah Franceta Prešerna Črenšovci ter Prežihovega Voranca Srednja Bistrica in Odranci. O delu društva je govoril predsednik **Jože Žalik**. Med drugim je povedal, da so za čebelarje organizirali nakup zdravil fumagilin in hemovar ter nakup sladkorja, po končani pašni sezoni pa so se zbrali na čebelarskem pikniku. Za strokovno izobraževanje članstva so organizirali predavanje dr. vet. med. **Jožeta Matavža**. Sicer pa občine Črenšovci, Odranci in Turnišče namenijo precej denarja za ohranitev čebelarstva na sploh. Za delo društva so predlani iz občinskih proračunov dobili skupaj 349 tisoč tolarjev - občina Črenšovci je namenila čebelarski organizaciji 115 tisoč tolarjev, občina Odranci 184, občina Turnišče pa 50 tisoč tolarjev. Na občnem zboru so med člane sprejeli **Jožefa Farkaša** iz Trnja. Za prispevek k razvoju slovenskega čebelarstva so trem čebelarjem podelili priznanja Antona Janše tretje stopnje. Prejeli so jih: **Stefan Mlinarič** iz Turnišča, **Jože Cigan** in **Ivan Kavaš** iz Odrancev. Čebelarje je pozdravil župan občine Turnišče **Jože Kocet**. V razpravi so čebelarji kritično opozorili na premajhno skrb družbe za to vejo

kmetijstva. Mladih čebelarjev je čedalje manj, saj denimo čebelarski krožek v okviru društva deluje le na osnovni šoli Turnišče, starejšim pa že peša zdravje.

Sicer pa so čebelarji danes prepuščeni svoji iznajdljivosti. Dejstvo je, da 80 odstotkov vsega sadnega in drugega drevja oprašijo prav čebele. V deželi ob Muri je nekaj naselij, v katerih ni čebel, zato tudi ni opraševanja. Sadjarji in kmetje se tako vedno več sprašujejo, zakaj ni sadja. Vzroki so torej na dlani, kajti, kjer ni čebel, tudi ni opraševanja in torej tudi jenskega pridelka ne. Sklenili so, da bodo letos namenili posebno skrb sajenju medovite amorge. Čebelarji naj bi ob svojih domovih zasadili nekaj več kot sto dreves te vrste. Čaka jih še zdravljenje čebel, predvsem pa se želijo strokovno bolj "poglobiti" v delo s čebelami, zato bodo pripravili nekaj predavanj o zatiranju varoz. Skušali bodo oživiti čebelarstvo krožke, pripravili pa bodo tudi razstavo o razvoju čebelarstva v zadnjih 60 letih. Na ta način naj bi se predvsem učenci treh osnovnih šol (tudi praktično) seznanili s čebelami, medom in čebelarskimi pripomočki. Sicer pa se bo društvo še naprej povezovalo in združevalo v Medobčinsko zeto čebelarskih društev Lendava. Morda še to: domala vsi čebelarji se s čebelarjenjem ukvarjajo ljubiteljsko. Vrle čebele jim čez leto prinašajo cvetlični in akacijev med, imajo pa tudi nekaj prevažalcev, ki svoje čebele odpeljejo na pašo, predvsem na Pohorje, kadar tam cveti kostanj. Minulo leto je bilo sicer dokaj medeno, a pridelani med čebelarji porabijo predvsem doma, nekaj pa ga odkupi Medex iz Ljubljane.

Jože Žerdin

IZ ČD MAJŠPERK

STANKO VEDLIN

Po nekaj letih je učiteljica 2. b razreda OŠ Majšperk ga. **Stanka Varžič** s svojim v naravo usmerjenim optimizmom spet navdušila svoje učenke in učence, da so vzljubili življenje čebelje družine. Iz priloženih popisanih in porisanih listov je razvidno, koliko jih je naučila, zdaj pa moram sam v praksi potešiti njihovo radovednost. Iskrivih

oči spremljajo vsako besedo o življenju čebelje družine.

Žal, na šoli ni nobenega učitelja, ki bi se ukvarjal s čebelarstvom. Čebelarji zunaj šole s težavo organiziramo čebelarski krožek. Kot je znano, so učitelji in učenci preobremenjeni z učno snovjo, zato se tudi branijo dodatnih obremenitev.

Bližamo se Evropi in razvitemu zahodnemu svetu, zato je v razmerah intenzivne kmetijske pridelave vse manj prostora za čebele. Pretirano gnojenje z gnojivki, različnimi umetnimi gnojili in pesticidi uničuje prvobitno naravo. Travniki so brez cvetja. Po pašnikih se bohotita plevel in trnje. Samo v gozdu še tu in tam kaj zamede. Zato se praznijo majhni vaški čebelnjaki. Zaradi pretiranega izkoriščanja narave postaja čebelarstvo čedalje bolj deficitarna panoga. To spoznavajo že osnovnošolčki in se raje podijo za žogo, kot da bi se lotili neperspektivne dejavnosti.

Naš kraj Majšperk leži na obrobju Haloz, te pa počasi prehajajo v Hrvaško Zagorje. Tako je bil pred desetimi leti pravi raj za čebele. Na težki ilovnati zemlji na strmih bregovih, na katerih je na lapornih tleh odlično uspevala vinska trta, se je Haložan v potu svojega obraza s težavo dokopal do zelo skromnega kosa kruha. Spomladi so travniki rdeli od detelje esparzete. Med kostanjevimi drevesi je bilo veliko divjih češenj, sliv, leske, jelše in različnih grmovnic. Zaradi revščine so nekdanji tam čebelarili v slamnatih koših in votlih deblih. Hlevi in hiše so bili kriti s slamo. In v teh koših, zamazanih z ilovico, pomešano s kravjaki, so se čebele odlično počutile. Prvič so rojile že aprila. Takrat se čebel niso bali. Bile so v bližini hiš. Nekateri so imeli nad vhodnimi vrati leseno polico in na njej čebelje panje, da so slišali čebele, kadar so rojile. Z žvižganjem, udarci na koso in škropljenjem z vodo so prisilili roj, da ni pobegnil v gozd. Posamezni lastniki čebel so prezimili pet do deset košev. Ti plemenjaki so dali do dvajset rojev na leto. Jeseni, na dan sv. Mihaela, so tehtali vsak panj posebej. Najtežje in najlažje so zažveplali. V

najtežjih so bile stare matice in veliko medu, v najlažjih pa pozni roji, ki ne bi preživel. Z zdaj največjim čebelarjem na Slovenskem Jankom Pislakom sva po vojni nekajkrat rešila čebele v okolici Klenovnika pred žveplom. Prodali so nama suhe čebele po ceni medu. Če sva dobila dobro družino, sva kupila cel panj. Druge panje sva obrnila na glavo in z rahlim potrkavanjem s palico pregnala čebele iz njihovega koša v prazen koš. Medene sate sva iztrgala in jih izročila gospodarju. Pretresene čebele z matico sva stresla v prevozne zabojčke. Doma sva z mediščnim satjem naredila rezervne družine. Tako sva v enem dnevu rešila tudi 50 družin!

Moje pisanje se je skoraj preveč zavleklo. V jubilejnem letu želim uredniku "srečno" roko pri izbiri člankov. Večkrat smo čebelarji preveč kritični in premalo ponosni na naše glasilo. Letos praznuje že stoto obletnico "rojstva". Redkokaterim časopisom se posreči preživeti dve svetovni vojni in menjavo vsaj dveh ideologij.

Čebelarji začetniki najbolj pogrešajo navodila o tem, kako naj čim preprosteje čebelarijo. Nihče, tudi kmet nima več časa. Za delo z različnimi zakladami in distančniki ter za preurejanja je treba več znanja, časa in denarja. Če hočemo panj povečati za vsako ceno, lahko za ceno zaklade in dodatkov izdelamo nakladni panj, bodisi po zamisli Janševega sodobnika Petra Pavla Glavarja ali pa kot preprost LR panj. Sam sicer mislim, da je normalen AŽ panj za naše razmere dovolj dober, če ga pravočasno nakrmimo in pravočasno iztočimo, da nam ne izroji! Naš največji čebelar praktik Pislak je že pred 30 leti preizkušal različne oblike "zaklad" in "amerikance", kljub temu pa je ostal pri AŽ.

DELOVANJE PLEMENILNE POSTAJE JOSIPA VERBIČA V KAMNIŠKI BISTRICI

Čebelarsko društvo Kamnik obvešča vse čebelarje, da bo plemenilna postaja "Josipa Verbiča" v Kamniški Bistrici letos obratovala od 1. junija do 20. julija. Uradne ure so vsako soboto od 9. do 12. ure. Vse dodatne informacije so na voljo pri vodji plemenilne postaje Radoslavu Pavloviču, telefon 061 825 435 ali na 061 811 391, najkasneje do 20. ure.

Čebelarsko društvo KAMNIK

OBVESTILO

V Uradnem listu R Slovenije, št. 33/98, stran 3425, je objavljen javni razpis Ministrstva za kmetijstvo za projekte regionalnega razvoja podeželja. Rok za prijavo projektov je od 15. junija do 31. oktobra 1998. Na razpis lahko kandidirajo tudi čebelarska društva.

CZS

VABILO

Čebelarsko društvo Leskovec pri Krškem bo v nedeljo, 7. junija 1998, v okviru krajevnega praznika v Leskovcu praznovalo 70. letnico čebelarskega društva v Leskovcu. Slovstvenost bo v osnovni šoli Leskovec ob 9. uri. Poleg kulturnega programa bo tudi čebelarska razstava, zato vse proizvajalce čebelarskih potrebščin in opreme vabimo, da se s svojimi izdelki pridružijo prodajni razstavi.

Vse informacije lahko dobite po telefonu številka 0608 31 778, Lipovž.

Vljudno vabljeni!

Upravni odbor ČD Leskovec

PETER MOČNIK - VELIKO IME SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA ČEBELAR, PEDAGOG IN ORGANIZATOR ČEBELARSTVA NA KOROŠKEM

V Mežiški dolini je začel učiteljsko službo opravljati leta 1906-07 v Kotljah. Prof. dr. Franc Sušnik je v življenjepisu pisatelja Prežihovega Voranca zapisal, da sta bila izmed vseh osnovnošolskih učiteljev zavedna Slovenca samo Ludvik Skalka in Peter Močnik.

Kot čebelar-organizator in pisec je začel objavljati že pred prvo svetovno vojno.

Dobro je poznal čebelarstvo na južnem Koroškem, zato je iztrgal pozabi prve poskuse organiziranja slovenskih koroških čebelarjev leta 1906 in pozneje leta 1913 (iz jubilejnega SČ ob 25-letnici izhajanja).

Že leta 1915 lahko v SČ zasledimo njegove članke, na primer Koroško čebelarstvo v številkah; v njem podrobno opisuje razmere leta 1910.

Leto pozneje: Čebele in rastline v medsebojnem življenju; Izboljšanje čebelje hrane, Kako proizvajajo čebelji vosek, Reja matic itd.

Tudi leta 1917 je napisal več člankov. Zbiral in objavljajl je čebelarske pregovore, na primer Brez potu ni medu. Človek po svetu, čebele po cvetu!

Po razpadu Avstro-Ogrske leta 1918 je bila južna Koroška pod upravo SHS razdeljena v con A in B. Že spomladi leta 1919 je g. Močnik v Pliberku organiziral zbor slovenskih čebelarjev velikovškega okraja. Tja je bil namreč premeščen kot nadučitelj. Ustanovili so Slovensko podružnično zvezo s sedežem v Pliberku. Sestavljala so jo društva:

Črna pri Prevaljah	60 članov	Mežica	38 članov
Globasnica	22 članov	Žitara ves	21 članov
Kosaze	25 članov	Dravograd	23 članov
Prevalje	25 članov	Galicija	8 članov
Dobrla ves	25 članov	Pliberk	109 članov
Guštanj	25 članov	Železna Kapla	58 članov

Skupaj 12 podružnic s 427 člani.

V ČZ v Ljubljani so poslali resolucijo s predlogi in zahtevami po sodelovanju. Hkrati so se tudi čebelarji na Rožu organizirali v čebelarsko podzvezo s sedežem v Borovljah. Vanjo je bilo vključenih osem društev s 186 člani. Skupaj je bilo leta 1919 na Koroškem 698 čebelarjev slovenskega rodu s 6805 čebeljimi družinami v različnih panjih.

ČZ v Ljubljani se je odzvala še istega leta. Najprej je poslala dva vagona sladkorja v Sinčo vas. Čebelarji so dobili le del tega sladkorja, kajti prav tedaj je tako imenovani "Volkswehr" zasedel vas in zaplenil sladkor (sladkorna afera - izguba 140.000 kron). Na Koroško so napotili tudi čebelarskega pospeševalca g. Okorna. V posameznih društvih je imel predavanja o prednostih čebelarjenja v AŽ panjih. Vsem 12 društvom so podarili po en AŽ in en premični panj (7-satni). Društvom v Mežiški dolini so dodatno poslali še točilo.

Razmere na južnem Koroškem so se začele zaostrovati. Ozemlje južno od Drave je izmenično prehajalo iz jugoslovanskih v avstrijske roke. Končna meja je bila določena leta 1920 s "plebiscitom", po katerem je južna Koroška z izjemo Mežiške doline in Jezerskega pripadla Avstriji. S tem je bil koroškim Slovencem zadan smrtni udarec, mejo so zaprli in izgubljen je bil čebelarski center v Pliberku. Predsednik črnjanskega čebelarskega društva g. Kuhar je pisal v SČ, da je čebelarjenja konec. Več stoletij so čebelarji iz te doline vozili čebele na jesensko ajdovo pašo v okolico Pliberka, vse do Drave. Sladkorja ni bilo in zime 1921-22 ni preživela več kot polovica čebeljih družin.

Peter Močnik se je moral umakniti na Prevalje, kjer je učil na osnovni šoli. Že leta 1921 je sklical čebelarje iz doline. Ustanovili so Guštanjsko podzvezo, vanjo pa so se vključila društva:

Leta 1922 je bil P. Močnik premeščen v Guštanj za šolskega nadzornika. Sprejeli so ga v

Črna pri Prevaljah
Mežica
Prevalje
Skupaj 147 čebelarjev.

Šentanel
Guštanj
Dravograd

vodstvo tamkajšnjega ČD. Istega leta je bil izvoljen v upravni odbor Čebelarске zveze v Ljubljani in njegov član je bil vse do leta 1939.

Vsa ta leta je skoraj do smrti pridno pisal v SČ. Zelo dobro je poznal medovite rastline in čebelje paše, zato je o tem napisal številne članke. Kot pisec je sodeloval tudi pri izdaji dveh delov "Sodobnega čebelarstva" leta 1955.

Njegova največja zasluga je, da je v težavnih predvojnih in povojnih letih združeval in vodil koroške čebelarje. ČZS ni bila nikoli do tedaj tako tekoče obveščana o tem, kaj se je dogajalo v naših krajih.

Koroški čebelarji se v spominu na tega velikega čebelarja pridružujemo mariborskim čebelarjem.

VZREJA MATIC BUKOVŠEK Z NAJDALJŠO TRADICIJO V SLOVENIJI

Ponujamo vam kakovostne, označene ter doma in v tujini priznane matice. Vzrejamo čiste kranjske sivrke od izbranih maticarjev pod nadzorom KIS. Matice dobite od konca maja do konca septembra po pošti ali osebno na naslovu: Alojz Bukovšek, Golo Brdo 19, 1215 Medvode, tel. 061 612 428.

**IZ DOLGOLETNE ČEBELARSKE
PROIZVODNJE VAM PONUJAMO :
PRVOVRSTNE MEDOVE**

- kostanjev
- akacijev
- cvetlični
- gozdni med
- med v satju
- PROPOLIS
- KRAJJSKO
MEDICO
- MEDENO
ŽGANJE
- ČEBELJI
VOSEK

**POSTREŽEMO VAM TUDI S
KVALITETNIMI VINI IN
ODLIČNIM DOMAČIM ŽGANJEM**

- laški rizling
- belokranjsko
belo
- chardonay
- chardonay
pozna trgatega
- chardonay
izbor
- metliško
črnino
- gamay
- SLIVOVKO
- SADJEVEC

**VABIMO VAS NA OGLED NAŠEGA ČEBELARSTVA IN OGLED
VINSKE KLETI Z DEGUSTACIJO, LAHKO PA TUDI POSTREŽENO Z
JAGENJČKOM ALI ODOJKOM NA BELOKRANJSKI NAČIN.**

DRUŽINA VAJDA

BOLDRAŽ 6, 8330 METLIKA

tel.: 068 58 302, 59 049

Za obisk in nakup se priporočamo!

Prof. dr. FRIDERICH RUTTNER – ŽIVLJENJE V SLUŽBI ČEBEL IN ČEBELARJEV

Mednarodno čebelarstvo, predvsem strokovno, je presenetila novica, da se je izteklo življenje tudi pri nas znanega in cenjenega čebelarskega strokovnjaka profesorja Fridericha Ruttnerja. Umrli je 3. februarja 1998 v Lunz am Seeju v Avstriji. Friedrich Ruttner je bil rojen 15. maja 1914 v mestu Eger v Avstriji. Njegov oče je bil poznan limnolog na biološki raziskovalni postaji v Lunz am Seeju. Že od mladosti se je Friderich posebej zanimal za čebele in čebelarstvo. Leta 1938 je v Innsbrucku diplomiral na medicinski fakulteti in nekaj časa delal na nevrološkem oddelku.

Zaradi hudega poliartritisa je moral leta 1948 zapustiti zdravniški poklic, kmalu pa je ob pomoči avstrijske čebelarske zveze v Lunz am Seeju ustanovil postajo za vzrejo matic in selekcijo kranjske čebele. Nadaljeval je študij biologije na univerzi na Dunaju in tam tudi doktoriral. Leta 1956 je postal profesor zoologije na univerzi v Frankfurtu v Nemčiji in direktor inštituta za raziskavo čebel v Oberurslu blizu Frankfurta. Odlikoval se je z znanstvenim delom na področju genetike čebel, umetnega osemenjevanja, vzreje matic, taksonomije, vedenja čebel pri parjenju in botanike medovitih rastlin. Skupaj s francoskimi kolegi (Lauveaux) je ustanovil znanstveno revijo *Apidologie*. Veliko se je ukvarjal z zunanjimi znaki kranjske čebele in določil njene pasemske značilnosti, to pa je omogočilo njeno ločevanje od črne nemške čebele in križancev. Sam ali kot soavtor je napisal več čebelarskih knjig, ki so bile prevedene v več jezikov, objavil je tudi številne znanstvene članke in razprave.

Sodeloval je tudi z našimi vzrejevalci matic, saj je večkrat obiskal Slovenijo. Še zlasti je cenil čebele rodu Bukovšek, in te so na inštitutu v Oberurslu tudi primerjali oziroma progeno testirali z znanimi avstrijskimi rodovi kranjske čebele. Ob obisku na plemenilni postaji Zelenica je zelo pohvalil njeno zanesljivost. Na inštitutu v Oberurslu je rad sprejemal na prakso mlade čebe-

larske strokovnjake iz Slovenije. Tudi sam sem se po njegovi zaslugi izpopolnjeval na omenjenem inštitutu in si pridobil precej znanja s področja čebelarstva in raziskovalnih metod na področju genetike čebel.

V mednarodni čebelarski zvezi – Apimondji – je imel profesor F. Ruttner zelo pomembno vlogo kot predsednik stalne komisije za biologijo čebel. Predsednik te komisije je ostal vse do svoje upokojitve leta 1981. Zanj je bilo značilno, da je znanstveno-raziskovalno delo učinkovito povezoval s čebelarsko prakso. Zato je bil zelo cenjen tudi med čebelarji, predvsem vzrejevalci matic. Bil je zagovornik čistopasemske linijske vzreje, zato je poudarjal pomen plemenilnih postaj, to pa je zelo pomembno tudi z vidika ohranjanja ekotipov. Njegovo delo je imelo v Nemčiji in Avstriji velik vpliv, predvsem na vzrejo in selekcijo kranjske čebele, katere velik zagovornik je bil. Pripomoglo je k uveljavljanju naše čebelje pasme v Evropi in v svetu. prof. Janez Mihelič

PO POŠTI LAHKO NAROČITE ZBORNİK REFERATOV CELJE 1998

V zalogi imamo še nekaj zbornikov referatov z XXI. državnega čebelarskega seminarja v Celju 1998. Lahko jih naročite po telefonu št. 061 - 210 992 ali po faxu št. 061 - 12 61 335 in poslali vam ga bomo po povzetju. Cena zbornika je 700.- SIT in poštšina.

Cebelarska zveza Slovenije

V spomin

VIKTOR SVETLIN

Člani Čebelarke družine Krtina smo se proti koncu februarja leta 1998 poslovili od nenadoma umrlega, vestnega in dolgoletnega našega člana in prijatelja Viktorja Svetlina.

Rodil se je leta 1924 v številni družini pri Matetovih na Studencu pri Domžalah. Že v svoji mladosti je spoznal pomen čebel v naravi in kot mladenič začel čebelariti. Leta 1939 se je vpisal v čebelarsko družino Krtina in ji ostal zvest do konca svojega življenja. Voja vihra je na Viktorju pustila trajno sled, saj je prišel domov brez cele roke. Njegova trdna volja in zavzetost sta vzdržala povojni čas in tudi naprej, tako da niti za družino niti za čebele ni zmanjkalo časa. Sedanje čebelje družine sta prevzela njegova žena in sin.

V čebelarski družini je opravljal pomembno nalogo, saj je bil kot tajnik, blagajnik in član nadzornega odbora dejaven v okviru čebelarske družine v zadnjem obdobju. Z navadnim kolesom in eno roko je prevozil nešteto kilometrov po poti do službe, kolesaril pa je tudi, da je obveščal člane čebelarske družine. Za nesebično in vestno opravljanje zadanih nalog in dolgoletno čebelarjenje je od čebelarske organizacije prejel priznanje in odlikovanje Antona Janše III in II stopnje. Skromen in tih z veliko ljubeznijo do čebel in zdrave narave je vse leto čebelaril v lepo urejenem čebelnjaku v svoji rojstni vasi. Člani čebelarske družine Krtina, tvoji delovni prijatelji in znanci te bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Krtina

JOŽE ŠIRNIK

Slovo od naših dragih in vzornih čebelarjev, neizbežno zadnje dejanje v življenju, nas prizadene in zaseka v nas globoke, nikdar v celoti zaceljene rane.

Veselili ste se, Jože, sobotnega srečanja čebelarjev v Trbonjah, ki ga je naše društvo priredilo tudi ob Vaši pomoči. Žal se je prav ta dan pretrgala nit Vašega življenja in smrt je čebelarjem ovila črn trak okrog srca.

Čebele - te neutrudne zbiralko sladkega, dobrega in zdravega - so Vas osrečevale, zato ste jih vzrejali iskreno, zavzeto in predano.

Jože je začel čebelariti že leta 1948. Kmalu je začutil, da se mora včlaniti v ČD in včlanil se je v Čebelarsko društvo Dravograd. Zvest mu je ostal vse do prezgodnjega in nenadnega slovesa. V društvu je zavzeto in odgovorno opravljal pomem-

bne naloge. Iz njegovih bogatih izkušenj so črpali prva znanja mladi in neizkušeni čebelarji. Kot priznanje za delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Tudi med boleznijo se ljubezen do čebel ni izgubila.

Hvala Vam, dragi Jože, za vse dobro, lepo in plemenito.

Vaši prijatelji smo prepričani, da velja tudi za Vas:

*"Čbelica majhna, vloga velika,
marljivost nad vse je njena odlika,
od zore do mraka skrivnostno brenči,
prah cvetni nabira, z njim v panjih odleti,
takšni ste, Jože, bili Vi!"*

Počivajte v miru božjem!

ČD Dravograd

JOŽE ŠMALC

Umril je dolgoletni član čebelarskega društva Straža-Dolenjske Toplice Jože Šmalc.

Jože se je rodil leta 1924 v Podturnu pri Dolenjskih Toplicah, kot sin kovaškega mojstra. Med drugo svetovno vojno sta bila z očetom izgnana v taborišče Rab. Po srečni vrnitvi sta še bolj utrdila svojo ljubezen do čebel. Tako je Jože po očetovi smrti nadaljeval skupno delo s tridesetimi AŽ panji. Že v zgodnji mladosti je pokazal ljubezen do narave in do čebel. Uspešno je končal šolanje za gozdarskega tehnika in nadaljeval delo v svojem poklicu, ob prostem času pa pri svojih čebelah. Prejel je odličje Antona Janše II. stopnje.

Čebelarji

ČD Straža-Dol. Toplice

JOŽE ERŽEN

V začetku maja, ko se razbohoti cvetje in čebele že pridno nabirajo nektar, smo se čebelarji, prijatelji in znanci še zadnjič poslovili od svojega dolgoletnega člana, čebelarja Jožeta Eržena iz Kresniških Poljan pri Kresnicah.

Jože Eržen se je rodil v Podšentjurju pri Litiji v številni kmečki družini z osmimi otroki. Po očetovi smrti leta 1945 je prevzel domači čebelnjak in vse do smrti čebelaril s 40 AŽ panji. Leta 1946 se je zaposlil pri državni železnici in tam ostal vse do upokojitve leta 1986. Družino in dom si je ustvaril v Kresniških Poljanah in bil skrben oče svojima otrokoma. Poleg službe in dela na majhni kmetiji je ves preostali prosti čas preživel pri čebelah in za čebele. Član čebelarskega društva je postal leta 1946 in bil v njem dejaven vse do svoje smrti, torej polnih 52 let. Vseskozi je bil član upravnega odb-

ora, bil je član komisije za priznanja in odlikovanja, nekaj let je bil tudi predsednik društva. Več kot 25 let je bil nadzornik kostenjeh pasišč v Kresnicah, Kresniških Poljanah, Jevnici, na Goliščah in v Kresniškem Vrhu. Nekaj let je nadzoroval še pasišča v Mali in Veliki Štangi. Za svoje neutrudno delo pri čebelarstvu je prejel odličje Antona Janše II. in III. stopnje. Član upravnega odbora je kljub hudi bolezni ostal do svoje prerane smrti.

Čebelarji Čebelarskega društva Litija, pa tudi čebelarji prevažalci, ki so vozili na pasišča pod njegovim nadzorom se ga bomo spominjali kot dobrega prijatelja in zvestega čebelarja.

**Čebelarsko društvo
Litija**

KLAVDIJ OSTROUŠKA

Turobnega novembra lani smo se postojnski čebelarji poslovili od dolgoletnega čebelarja Klavdija Ostrouške.

Bil je prizadeven čebelar in velik ljubitelj narave. Svoje čebelarsko znanje je zelo rad posredoval mladim čebelarjem. Skupaj z ženo Tončko je več let vodil čebelarski krožek na osnovni šoli v Postojni.

Bil je praporščak društvenega prapora. Za prizadevno delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Hvala mu za vse, kar je s prizadevnostjo in ljubeznijo prispeval k razvoju čebelarstva.

Zelo žal nam je, ker se je moral prezgodaj posloviti od svoje družine, od svojih čebel in od nas čebelarjev.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Postojna

FRANC KREITNER

Težavno je slovo od čebelarja in prijatelja, kakršen je bil Franc Kreitner. Huda bolezen je prehitro pretrgala njegovo življenjsko nit.

Novica o njegovi nenadni smrti nas je vse pretresla, še zlasti, ko smo se oktobra lani poslavljali od našega čebelarja in prijatelja Franca.

Član naše družine je bil od leta 1976 in vse od tedaj je deloval tudi v organih društva. Od leta 1982 je bil član upravnega in nadzornega odbora. Od leta 1988 naprej pa je bil predsednik nadzornega odbora. Svoje delo je opravljal vestno in bil je vsakomur v pomoč, če je bilo potrebno.

Čebelaril je s 25-imi Kirarjevimi panji - edini v naši družini in morda tudi eden redkih, ki čebelarijo v tem panju.

Ob počitniški hišici je postavil vzoren čebelnjak, delo s čebelami pa je dopolnjeval še z delom v svojem vinogradu. Pri obojem mu je pridno pomagala žena Lojzka. Za svoje delo je prejel društve-

no priznanje ter odličje Antona Janše III. stopnje.

Dragi Franc, če bi lahko videl, koliko prijateljev in znancev te je pospremlilo na tvoji zadnji poti, bi verjetno rekel:

"Le enkrat bi rad videl soseda v oči, bi vprašal v očesih, kar jezik taji, svet zame ustvarjen ni, le grob si želim, le v grobu resnico in mir zadobim."

Le enkrat bi rad videl visoko nebo, zeleno planino in belo goro, le enkrat bi rad videl oblak nad seboj, bi vprašal ga glasno: se jočeš za menoj?"

**Čebelarsko društvo
Maribor-Pobrežje**

ANTON UGRIN

Člani Obalnega čebelarskega društva Koper smo se 4. februarja 1998 na bertoškem pokopališču poslovili od našega dolgoletnega člana Antona Ugrina, rojenega leta 1926 v Ugrinah v Istri.

Anton je zgodaj odkril naravne lepote Istre in se strastno lotil čebelarjenja. Rad je imel svojo rodno Istro in za njeno osvoboditev se je pogumno bojeval v narodnoosvobodilnem boju. Za to je bil odlikovan z dvema medaljama za hrabrost in z redom zaslug za narod.

Bil je vztrajen čebelar, tudi bolezen ga ni odtrgala od njegovih čebel, saj je zanje zgledno skrbel in jih oskrbel, da so lepo preživele zimo. Manjkal je le na zadnjem občenem zboru čebelarskega društva, na vseh drugih pa je bil vedno med prvimi. Ohranili ga bomo v spominu kot vzornega in vztrajnega člana našega društva.

Obalno čebelarsko društvo Koper

PETER GLAVAN

Februarja 1998 smo se na Sv. Gori nad Novo Gorico veliko prezgodaj poslovili od Petra Glavana, člana ČD Nova Gorica. Kruta usoda ga je iztrgala sredi delavne vneme in v naših vrstah povzročila vrzel, ki jo bomo le s težavo zapolnili.

Peter je prijel na svet leta 1930 v Soteski pri Dolenjskih Toplicah. V tem lepem kraju malemu Petru pač ni bilo težko spoznati čebelic, saj je bil čebelnjak na domačem dvorišču in tudi v sosesčini. Veselje za preučevanje dogajanj v naravi je zlasti zaživelo, ko je že kot 10-letni deček lahko imel svoje čebele. Vse od takrat se ni ločil od svojih ljubljank niti v obdobju najaktivnejšega študija na fakulteti. Za nekaj let se je od njih ločil le, ko je nastopil službo v Ajdovščini ter si gradil družinski dom v Novi Gorici. Toda brž ko je mogel, je kljub velikim službenim obveznostim, začel ljubiteljsko čebelariti z 10 do 12 panji in se dejavno vključil v naše društvo. Leta 1980 je bil izvoljen za tajnika Občinske čebelarske zveze. Od izvolitve 1992 do prezgodnje smrti je vodil naše društvo in

kot dober organizator uspešno povezoval strokovne in druge kadre v naši organizaciji. ČZS ga je nagradila z odličjem A. Janše III. stopnje. Hvaležni smo mu za skrb in nesebično delo v društvu, za lepe trenutke, ki nam jih je s svojo požrtvovalnostjo podaril, in vse, kar je dobrega storil za naše čebelarstvo.

Ohranili ga bomo v lepem spominu!

Goriški čebelarji

SREČKO VABIČ

Lani je čebelarstvo društvo Hrastnik zapustil dolgoletni član in čebelar Srečko Vabič iz Pleskega. Rodil se je leta 1920 v Hrastniku. Za čebelarstvo se je začel zanimati že v šolskih letih. Po končani šoli se je zaposlil pri rudniku in mu ostal zvest vse do svoje upokojitve. Med drugo svetovno vojno je bil izseljen v nemško taborišče, od koder pa se je srečno vrnil domov.

V čebelarskem društvu je bil vsa leta zelo dejaven. Sodeloval je že pri ustanovnem odboru društva. Več let je deloval kot član upravnega odbora in bil tudi predsednik čebelarskega društva. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Kljub temu da Franca ni več, bo čebelarstvo nadaljeval njegov sin Srečko.

**Čebelarstvo društvo
Hrastnik**

FRANC KREVS

Ko smo čebelarji pripravljali naše čebele na prezimovanje, nas je za vedno zapustil zelo dejaven član naše družine Franc Krevs. Rodil se je leta 1920 v Vrh Peči na Dolenjskem. Po drugi svetovni vojni se je priselil v Lenart. Težavna služba, še bolj pa njegov odgovoren odnos do dela ter gradnja hiše so ga polno zaposlili, zato se je kljub družinski tradiciji pozno odločil za čebelarjenje. Zgradil si je čebelnjak, v katerem je skrbel za svoje čebele in znal kot velik ljubitelj narave ob njih tudi uživati. Hitro je začutil potrebo po vključitvi v čebelarsko družino, za katero mu nikoli ni bilo težko žrtvovati prostega časa. Zavzeto in odgovorno je deset let opravljal funkcijo predsednika nadzornega odbora. Bil je predsednik pripravljalnega odbora za razvitje prapora. Prav njemu gre velika zasluga, da je bil prapor še istega leta tudi razvit.

Za prispevek k ohranitvi čebelarstva in dejavnega dela v družini je prejel pisno priznanje in odličje Antona Janše III. stopnje.

Čebelarji smo ga oktobra lani s praporom pospremili na njegovi zadnji poti. Ohranili ga bomo v prijaznem spominu in se ga spominjali kot delovnega in dobrega prijatelja.

**Čebelarska družina
Sv. Trojica-Lenart**

JOŽE ŽIGMAN

Ob koncu septembra, ko se v topli jeseni čebele pripravljajo na dolgo zimsko spanje, smo v 72. letu starosti k zadnjemu počitku pospremili našega dolgoletnega člana Jožeta Žigmana iz Dolenje

Straže pri Novem mestu.

Rodil se je 6. marca leta 1926 v Slavini pri Postojni. Iz fašistične Italije se je družina preselila v Bistrico pri Verdu. Že kot mladenič je izkusil zapor na Rabu, za tem pa se je v Barju vključil v prekomorske brigade. Po vojni je živel kot logar na Podstenicah in v Dolenji Straži, kjer je imel ob družinski hiši vzorno urejen čebelnjak z osmimi panji. Jožetovo življenje je bilo tesno prepleteno z naravo, v katero se je vedno znova vračal kot ribič, lovec in čebelar. Čebelarja in ljubitelja narave bomo ohranili v spoštljivem spominu.

ČD Straža-Dolenjske Toplice

CVETKO RAKUN

Decembra lani, ko so naše čebele počivale, smo k zadnjemu počitku pospremili vzornega, spoštovanega, skrbnega in naprednega čebelarja Cveta Rakuna. Rodil se je leta 1913 v Šmartnem ob Paki. Kot mlad kmečki fant se je leta 1930 začel ukvarjati s čebelarstvom na domu svojih staršev. Ko sta leta 1938 z ženo kupila posestvo in si ustvarila družino, je začel še bolj intenzivno čebelariti, s čebalami pa se je ukvarjal vse do svoje smrti. Med okupacijo je bil preganjan in zaprt, zato je moral za nekaj časa opustiti to delo. Takoj po osvoboditvi, leta 1945, se je znova pridružil naprednim čebelarjem. Bil je pobudnik ustanovitve in ustanovni član naše čebelarske družine. Ves čas je bil član upravnega odbora, dolga leta pa tudi blagajnik. Zadnjih 10 let pa je bil član nadzornega odbora. Vse funkcije, ki jih je imel, je opravljal zelo prizadevno in zaradi njegovega vpliva in delovanja se je družina širila in razvijala. S svojimi izkušnjami je seznanjal mlajše čebelarje.

Ko smo leta 1970 začeli graditi čebelarski dom, je s svojim prostovoljnim delom, z denarno podporo in nasveti pomagal, da je bil dom zgrajen že leto pozneje. Veliko si je prizadeval, da je družina leta 1984 razvila svoj prapor, zato ga je ta tudi spremljal na njegovi zadnji poti.

Za svoje vestno delo in zasluge za napredek čebelarstva je prejel več društvenih priznanj, pa tudi odličje Antona Janše III. in II. stopnje.

Pogrešali ga bomo kot skromnega in vzornega čebelarja, znanega kot marljivega in ustvarjalnega človeka. Njegova skromnost, poštenost in plemenitost bodo ostale zgled zdajšnjim in poznejšim čebelarjem.

Čebelarska družina Polzela

JANEZ HOJS

Letos, 28. januarja, smo se čebelarji in krajani poslovili od marljivega čebelarja in zidarja Janeza Hojsa iz Kraljevca pri Svetem Juriju ob Ščavnici. Pokojni Janez je bil rojen 5. 5. 1930 v Lastomercih pri Gornji Radgoni.

Že kot majhen deček se je začel ukvarjati s čebelami, z njihovim življenjem pa ga je seznanjal sosed čebelar. Tudi takrat, ko se je učil za zidarja ni zanemarjal čebel, celo povečal je svoj čebelnjak. Pred dvajsetimi leti sta si z ženo kupila kmetijo v Kraljevcu ter se z družino vselila v novi dom. Tudi takrat ni pozabil na svoje čebele. Še bolj aktivno se je začel ukvarjati s čebelarstvom. Tako je čebelnjak povečal na 40 družin. V našo družino se je vključil ob ustanovitvi leta 1979 ter začel aktivno sodelovati. Kot izkušeni zidar je veliko pomagal pri graditvi čebelarskega doma. Za aktivno delo v društvu je prejel priznanje in odličje III. stopnje Antona Janše.

Čebelarji in krajani smo ga na zadnje počivališče spemili z dvema čebelarskima praporoma na Jurjoško pokolišče.

Ohranili ga bomo kot dobrega prijatelja čebelarja in zidarja.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

ČD Ivan Jurančič - Cerkvenjak
tajnik: Rudolf Družovič

STANKO SEDEJ

Lani jeseni smo se poslovili od dolgoletnega čebelarja, 91-letnega Stanka Sedeja iz Stražišča pri Kranju.

Rodil se je v Selcih nad Škofjo Loko, svoje otroštvo pa je preživel na Svetem Joštu nad Kranjem - pomembni izletniški točki Kranjčanov. Bilo je šest otrok, on je bil najstarejši. Mladost v prelepi naravi se mu je za vedno vtisnila v spomin. Tako je vseskozi ohranil ljubezen do narave, zlasti botanike, geologije in čebelarstva. S čebelami se je srečal že v zgodnjem otroštvu pri svojem očetu Valentinu.

Kot številnim drugim pridnim ljudem v okolici Kranja, je tudi njemu zagotavljala vsakdanji kruh, veselje ob opravljanju poklica in napredovanje tekstilna stroka. Napredoval je v tkalskega mojstra, že pred drugo svetovno vojno postal samostojen obrtnik, po vojni pa se je zaposlil v tovarni IBI. Velik del življenja je posvetil mladini kot praktični učitelj v tekstilni šoli in tam dočakal tudi svojo upokojitve. Svojemu poklicu je tako ostal zvest vse do konca, v mladosti pridobljenim vrednotam

zvest pa je ostal tudi na drugih področjih. Požrtvovalno je sodeloval pri obnavljanju tekstilnih strojev v Tehničnem muzeju v Bistri.

Odlike njegovega značaja so uživali vsi, ki so z njim živeli. Sam je preživel svojo številno družino, imel je štiri hčerke. Bil je pošten, blag, zase skromen, za druge pa mu ni bilo žal ne časa in ne denarja. Vsi, ki smo ga poznali, se ga bomo radi spominjali.

Čebele so ga spremljale vse življenje, dokler je le mogel skrbeti zanje. Imel je največ 14 čebeljih družin, te pa je tudi prevažal. Tako je bil s čebelami celo na otokih Vis in Šolta, največkrat pa na Jelovici (Kravji potok, Martinček) in v Poljanski dolini (Zavrh) ter v Zabukovju nad Kranjem. Za svoje delo med čebelarji je prejel odličje Antona Janše tretje in druge stopnje. Zdaj nadaljuje čebelarstvo njegov vnuk Bogo. Kar je sejal, to je žet. To naj bo naša skromna zahvala njegovemu spominu.

Čebelarsko društvo Kranj

ALOJZ POJE

Na pokopališču nad rodno vasjo Padova pri Osilnici, smo se v začetku decembra lani poslovili od dolgoletnega čebelarja Alojza Pojeta, rojenega pred 73 leti.

Čebele so mu bile tako rekoč položene že v zibelko, saj je že v rani mladosti plezal za roji, odpiral težke sate in vrtil točilo. Z radostjo je pozneje prevzel očetove čebele in zanje vzorno skrbel. Kljub precejšnemu številu čebeljih družin na hribovski kmetiji ni mogel preživeti svoje družine, zato je moral s trebuhom za kruhom v 100 km oddaljeno Ljubljano. Od tam se je konec tedna utrujen vračal in prej kot v hišo pogledal k čebelnjaku.

A ker težko delo, delo zidarja in kmeta, rado načne zdravje, se je to žal zgodilo tudi njemu, zato se je tako na hitro poslovil od svojcev, prijateljev in čebel.

Člani Čebelarskega društva Kočevje, katerega član je bil vse do leta 1990, ko je svoje čebele prepustil sinu, se ga bomo spominjali kot dobrega prijatelja in zglednega čebelarja, vrednega posnemanja.

ČD Kočevje

RUDOLF KAPŠ

Januarja, ko smo čebelarji pripravljali slovesno 90-letnico društva, smo se na pokopališču v Kočevskih Poljanah poslovili tudi od našega najstarejšega člana Rudolfa Kapša.

Rudolf se je rodil leta 1916 v Občicah pri Dolenjskih Toplicah. Še kot šolar je od starega očeta

dobil sto dinarjev, za katere si je kupil prvi kranjič. Z očetom sta kmalu uredila čebelnjak, ki se je iz leta v leto povečeval. Že od leta 1928 je bil naročen na revijo Slovenski čebelar. Poznali smo ga kot dobrega čebelarja, še posebej pa smo cenili njegov občutek in poslušnost za ohranjanje čebelarstva dediščine, saj je zbral in ohranil vrsto čebelarskega orodja in panjev iz nekdanjega poselitvenega območja Kočevarjev ter staro čebelarsko strokovno literaturo. V svet čebel je uvedel veliko mladih, jih poučeval in bodril, da so vztrajali pri čebelarjenju, njegova iznajdljivost, pridnost in poštenost pa so lahko vzor slehernemu med nami. Veseli smo, da bogato Rudolfovo čebelarsko zapuščino in družinsko tradicijo čebelarjenja ohranja in nadaljuje sin.

Čebelarji ČD Straža-Dolenjske Toplice

VILKO HROVAT

S tesnobo v srcu ugotavljamo kako minljivo je življenje, vendar nam to tesnobo razblijina spomin na pokojnega čebelarja Vilka in njegovo predanost čebelarstvu, ki še dolgo ne bo zbledel v spominu domžalskih in tudi os-

talih čebelarjev.

Vilko Hrovat se je rodil pred 66 leti v številni kmečki družini, kjer je veljala skromnost in je bilo treba prijeti za vsako delo, da je bilo moč preživeti. Že pri devetih letih je ogrebal roje in čebele so ga nato spremljale do smrti. Bil je zaposlen v tovarni Univerzale v Domžalah. Imel je večje število panjev, včasih tudi 80 čebeljih družin. Začetnikom je rad podaril kakšen roj. Predvsem s svojimi lastnimi rokami in tudi ob pomoči čebel si je zgradil lasten dom v lhanu.

Vilko je bil dober in napreden čebelar saj si je med prvimi omislil prevozni čebelnjak, s katerim je prevažal svoje ljubljene po vsej Sloveniji.

Član Čebelarskega društva in družine Domžale je bil več kot trideset let. Opravljal je različne naloge v društvu in pomagal pri zbiranju denarja za Čebelarski dom v Lukovici. Vedno je bil pripravljen pomagati drugim čebelarjem. Za svoje zasluge je prejel odličja A.J. III. in II stopnje.

Njegovo poslanstvo je končano, prijatelji čebelarji iz Čebelarske družine in društva Domžale in tudi drugih društev, predvsem Dolskega, Lukovice, Mengša, Moravč in Kamnika, pa se ga bomo še dolgo spominjali kot dobrega in nesebičnega ter prijaznega človeka.

VZREJA MATIC

MIHA GOLTNIK, GABERKE 112, 3325 ŠOŠTANJ

telefon 063 893 380

Imamo registrirano vzrejevališče matic, matice označujemo, prilagojene so na hiter razvoj in gozdne paše. Po pošti vam pošljemo več kot tri matice.

INFORMACIJE O ČEBELJIH PAŠAH

PO TELEFONSKEM ODZIVNIKU IN NA TELETEKSTU

Vse podatke o donosih na opazovalnih postajah in druge informacije lahko dobite 24 ur na dan po večkanalnem telefonskem odzivniku, NOVA številka telefona je (061) 126 50 55. Čebelarji imate letos na voljo več kanalov na odzivniku, zato boste informacije o medenju dobili hitreje kot doslej. Podatki so objavljeni tudi na teletekstu TV Slovenija na strani 145 C.

Opazovalno-napovedovalna služba medenja pri ČZS, KIS in MKGP

UGODNO PRODAM prevozni čebelnjak za 74 AŽ 10S in 6 6S ter deset novih zaklad (Krže); inf. telefon 061 773 777

IZDELUJEM panje AŽ 12, 11, 10, 9, 7 in 5-satne ter LR nakladne in satnike obeh mer – Mizarstvo Dobnikar 064 431 007.

PRODAM več čebeljih družin na AŽ satih, Janez Luznar, 064 733 914.

ČEBELNJAK s 5 družinami čebel in vso opremo na Gradišču pri Vrzdencu ugodno naprodaj; najemnina prostora plačana za prihodnjih 35 let; inf. 061 346 989.

PRODAM lahek prevozni čebelnjak za največ 36 AŽ panjev, primeren za močnejši osebni avto ali kombi; naletna zavora, 2 osi; inf. 061 752 646.

PRODAM zabojnik z 10 naseljenimi AŽ panji 10 S na prikolici za os. avto, inf. 065 22 266.

UGODNO prodam TAM 4500 s 66 AŽ panji, delno naseljenimi, inf. 061 744 026 po 8. uri.

PRODAM 2 prikolici za os. avto za 10 panjev in tehcnico za pod ali v panj, inf. 061 59 528.

PRODAM čebelnjak s 25 AŽ panji na lepem kraju v Slovenskih goricah, inf. 062 782 596.

PRODAM 2 nova AŽ 9 S panja, satnike, satnice in žico, inf. 0602 23 113.

PRODAM čebelnjak s kovinskim ogradjem, dolžine 2 m, za 10 AŽ 10 S in 6 AŽ 7 S,

PRODAM tovorni avto TAM 4500, letnik 1968 preurejen za prevoz čebel (60 panjev), inf. 062 781 119.

IZDELUJEM AŽ 10 S ter lepljene in vrtane satnike po ugodni ceni, inf. 063 845 106.

PRODAM 20 malo rabljenih AŽ panjev (brez čebel), inf. 068 73 486, 73 730.

SPREJEMAM naročila za letošnje matice iz selekcije v velikoprostorninskih panjih (veliki Kirar in LR panji). Ivan Brčko, Rosinova 5, 2000 Maribor, tel. 062 226 670, med 21. in 22. uro.

PRODAM nove AŽ, 7-satne prašilčke. Informacije tel. 061 50 918.

PRODAM mladiče samojeda z rodovnikom in prazne AŽ panje ter čebelnjak, inf. Jene 0608 81 716

PRODAM deset čebeljih družin na AŽ satju, Jože Hladnik, Gorenja vas, Blegoška 19, tel. 064 681 525.

NOVA ŠTEVILKA AVTOMATSKEGA ODZMNIKA ZA NAPOVEDI PAŠ IN DONOSOV
061 126 50 55

POVERJENIKI ZA PASIŠČA

ČD KOČEVJE – Jože Vidmar, Ljubljanska 36, Kočevje, 061 857 487 doma, 061 853 331 v službi.

ČD DOLSKO – prijave do 5.6. na naslov, Gostilna "Žerjavica", Dolsko, 061 647 084.

ČD LOŠKA DOLINA – (pisne prijave do 30.6.), Zdenka Intihar, Smelijevo nas. 22, 1386 Stari trg pri Ložu, 061 707 571.

ČD LITIJA – (za kostonjevo pašo), Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice (vloga naj vsebuje točen naslov, število panjev in zeleno lokacijo; odnos z lastnikom zemljišča uredi čebelar sam; dovolilnica in zdravstveno spričevalo morata biti na čebelnjaku).

ČD RUŠE – Albin Rupnik, Gozdarska 2, 2342 Ruše, 062 661 351.

ČD LOVRENC NA POHORJU – Ivan Skutnik, Spodnji trg 22, 2344 Lovrenc na Pohorju, 062 675 061.

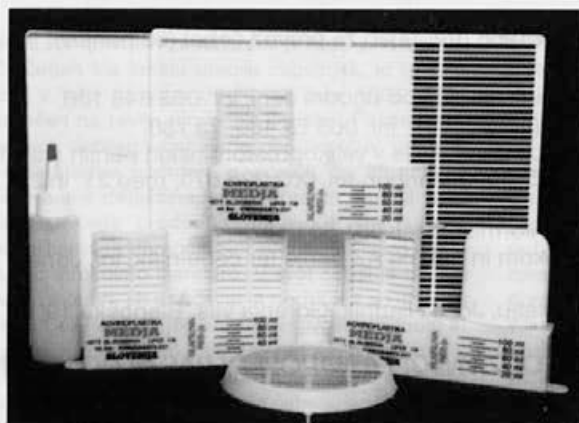
Čebelarstvo društvo Pivka obvešča vse, ki želijo pripeljati čebele na pasišča društva, naj pošljejo pisne prijave gospodarju društva na naslov **Ivan Kaluža, Narin 10, 6257 Pivka, 067 55 562, vsaj 15 dni pred nameravanim prevozom**. Vsak prevažalec mora predložiti veljavno veterinarsko spričevalo. Poverjeniki za posamezna področja: - gornji del Vremske doline – Aleksander Boštjančič, Prem 1, tel. 86 176; - Narin z okolico – Ivan Kaluža, Narin 10, tel. 55 562; - Košana dolina – Ivan Spetič, Neverke 24, tel. 55 295; - Jurjeva dolina, Otoška dolina, Debeli kamen – Janez Požar, Klenik 31, tel. 571 477, in Jože Abram, Trnje 100, tel. 572 417. Prosilci bodo o razporeditvi obveščeni pisno.

NOVA KNJIGA ZA OTROKE IZ DNEVNICA ČEBELICE MEDKE

Založba Didakta iz Radovljice je v sodelovanju s Čebelarškim muzejem izdala knjižico z naslovom **Iz dnevnika čebelice Medke**. Avtor besedila in ilustracij je Marjan Manček. Slovarček na koncu knjižice (sestavila ga je Ida Gnilišak) pojasnjuje čebelarstvo pojme iz teksta.

Leta 1992 je ilustrator Marjan Manček za biološko sobo Čebelarškega muzeja izdelal 20 ilustracij, namenjenih mlajšim obiskovalcem, o čebeljih opravilih. Ilustracije, ki skupaj z besedilom sestavljajo nedeljivo celoto, odlikuje avtorjeva značilna duhovitost, ki govori tudi odraslim. Hudomušne ilustracije in besedilo, ki otroku na razumljiv in dopadljiv način razložijo življenje čebel in njihovo delo, so nas napotile na misel, da jih objavimo tudi v knjižni obliki. Izid knjižice smo z razstavljenimi ilustracijami napovedali letos spomladi v Narodni galeriji v Ljubljani na muzejskem sejmu, ki je bil posvečen pedagoški dejavnosti v muzejih. Knjižica je na voljo na več prodajnih mestih, seveda tudi v Čebelarškem muzeju v Radovljici, lahko vam jo pošljemo tudi po povzetju! Naš naslov je: Čebelarški muzej Radovljica, Linhartov trg 2, 4240 Radovljica, tel. 064 715 188.

Ida Gnilišak, Čebelarški muzej Radovljica

KOVINOPLASTIKA

"MEDJA"

FRANČIŠEK EDVARD MEDJA

LIPCE 7/B

4273 BLEJSKA DOBRAVA

TEL&FAX: 064 874 037

Komplet pripomočkov za zatiranje varoe:

- hlapilnik MED - JA za mravljinčno kislino
- dozirne plastične stekleničke 100 ml
- testni vložek DIAGNOSTIK

Čebelarstvo

DREMELJ

Čebelarstvo

DREMELJ

vzreja matic

DRAGOVŠEK 13

1275 Šmartno pri Litiji

Tel.: 041 - 733 048

(061-883-931-sosed)

Sprejemamo naročila za KAKOVOSTNE označene matice čiste kranjske sivke, odbrane pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Prevoz osebno ali po pošti.

Sprejemamo naročila za zrele matičnike po ugodni ceni. Prevoz je možen le osebno.

Se priporočamo!

Vzreja matic

DARKO GRM

Hude Ravne 1,

1273 Dole pri Litiji

tel. (061) 872 - 145

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.

- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

RAKOVEC
GUNCELJSKA 28/a
1210 LJUBLJANA ŠENTVID
Telefon – fax: (061) 152 46 77

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

IZDELUJEMO:

- točila za med z ročnim ali električnim pogonom iz aluminija ali nerjaveče pločevine
- kadilnike
- lovilce rojev AŽ, LR, smukalce cvetnega prahu 330/280, matičnice
- cedila za med – enojna in dvojna
- posode za med 30, 50, 80 l
- posode in stojala za odkrivanje satja
- čebelarški pribor (vilice, univerzalne klešče, klešče za satnike, matične klešče)
- oprema za panje (razstojišča AŽ 5 do 15 – nosilci matičnih rešetk, matične rešetke – matične rešetke haneman – LR sponke – zapahi – žica za žičenje satnikov

NOVO! SMUKALCI ZA CVETNI PRAH

Cene so konkurenčne

se priporočamo!

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Čebelarji, vabimo vas, da obiščete našo trgovino, v kateri vam ponujamo vse vrste točil za med iz nerjaveče pločevine (na voljo so točila s kromiranim ali RSF košem, z motorjem ali brez).

Poleg točil lahko kupite vso drugo čebelarško opremo:

- posode za med iz nerjaveče pločevine
 - kuhalnike voščin in sončne topilnike
 - razstojišča
 - pribor za označevanje matic
 - pribor za odkrivanje satja
 - grelce medu
 - zaščitno opremo (čebelarske obleke, rokavice, jopiče, klobuke)
 - ves preostali čebelarški repromaterial
- Pridite in se prepričajte o naši ponudbi.

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
DOSTAVIMO S HITRO POŠTO**

Logar

Delovni čas:
vsak dan od 8.00 do 12.00 ure
in od 15.00 do 18.00 ure,
ob sobotah od 8.30 do 12.00

LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.
Županova 1, 4208 Šenčur, tel. (064) 411 663, fax: (064) 411 499
e-mail: logar-trade@siol.net

VZREJA MATIC V PREKMURJU

Ponujam vam kakovostne oplojene matice. Naročila sprejemam na naslov ZOLTAN KELEMEN, KRIŽEVCI 7, 9206 KRIŽEVCI, TELEFON 069 54 252.

VABILO NA STROKOVNO SREČANJE ČEBELARJEV V LENARTU V SLOVENSКИH GORICAH

Čebelar in mizarški mojster v pokoju g. Franc Zarnec z Jurovske ceste 28, Lenart v Slovenskih goricah (pribl. dva kilometra iz Lenarta, tel. 062 721 480 - po 20. uri) in Čebelarski izobraževalni in strokovno debatni klub iz Maribora organizirata strokovno srečanje čebelarjev v nedeljo, 7. junija 1998, ob 10. uri, na njegovem domu s predstavitev čebelarjenja v (srednjem) Kirarjevem panju ob 50-letnici čebelarjenja g. F. Zarneca in ob 105-letnici rojstva in 20-letnici smrti izumitelja panja Franca Kirarja.

Vabljeni, vstop je prost!

Franc Zrnc

VZREJA MATIC - LADISLAV VOZELJ

DRAGOŠEK 18, 1275 Šmartno pri Litiji, telefon 0609 - 618 786

Nudimo Vam kakovostne izbrane in označene matice kranjske pasme. Prednaročila sprejemamo vsak dan od 19. do 21. ure. Prevzem je možen osebno po dogovoru. Matice pošljamo tudi po pošti, a le več kot pet matic.

VABILO NA PREDAVANJA IN PRVO OCENJEVANJE MEDU V ČD SEMIČ OB 40 LETNICI DRUŠTVA

ČD Semič vabi vse slovenske čebelarje, da z doma pridelanimi medovi sodelujejo na ocenjevanju medu v Semiču. Zbiranje vzorcev (dva kozarca po 0,5 kg za vsako vrsto medu) po pošti ali osebno bomo začeli 15. junija 1998 in končali 6. julija 1998. Kotizacija za vzorec je 2.000.-SIT. Ocenjevanje strokovne komisije bo 11. julija 1998, priznanja najkakovostnejšim medovom pa bomo podelili 18. julija 1998 ob 15 uri na tradicionalni prireditvi "Semiška ohcet". Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 068- 67 540, zvečer.

ČD Semič pripravlja, ob 40-letnici delovanja, 18. julija 1998 predavanja dr. Josefa Starka iz Švedske (v slovenščini) z naslovom "Izkušnje švedskih čebelarjev po vključitvi v EU, dr. Janeza Poklukarja z naslovom "Strateške prednosti in pomanjkljivosti slovenskega čebelarstva ob vključevanju v EU" in Borisa Seražina dipl. org., z naslovom " Položaj slovenskih čebelarjev ob vključitvi v CEFTO". Predavanja bodo v telovadnici OŠ Semič, po slavnostni seji ČD Semič, od 10. do 12.³⁰. Prosimo, da zaradi pomoči organizatorjem udeležbo pisno prijavite do 15. junija 1998 na ČD Semič ali po telefonu (068) - 60 343.

Čebelarska zadruga

NEKAR

Avscčeva 5

1 122 Ljubljana

(061) 484 842 (Švigelj Anton)

tel. inf. pred 8 uro in po 20 uri

(061) 159 08 94 (Seražin Boris)

Na zalogi

- Kozarci za med velikosti:

720 ml 32 Sit

370 ml 23 Sit

- Kovinski pokrovi Twist OFF

fi 82 mm 12 Sit

fi 66 mm 9 Sit

- Kartoni za kozarce 60 Sit

- Vreče za 200 l sode za med, za higiensko
spravljanje medu v kovinskih sodih, 150 Sit

Prevzem kozarcev in pokrovov samo ob torkih

Ponudba velja do odprodaje zalog.

ČEBELARSKI NASVETI NA PRVEM PROGRAMU RADIA SLOVENIJA

V oddaji Kmetijski nasveti boste lahko NA PRVEM PROGRAMU RADIA SLOVENIJA poslušali naslednje nasvete za čebelarje: V TOREK, 9. JUNIJA, ob 12,30, bo pogovor z inž. Matejem Blejcem o pomenu testiranja čebel, v TOREK, 23. JUNIJA pa bo ob 12,30 inž. Avgust Gril spregovoril o skupinskem delu čebelarjev.

Ivanka Polanec, Radio Slovenija

JOŽE RIHAR s.p.

ČEBELARSTVO IN IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarske lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev, stroje za ometanje čebel, osemstarna kasetna točila.
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače, v zalogi imamo že narejene pogače po konkurenčnih cenah - prepričajte se!
- Izdelujemo satnice in kuhamo voščine.

Jože Rihar, Gaberje 42, 1356 Dobrova, tel/faks: 061/ 641-106

APIS M & D d.o.o.

MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel., faks.: (061) 751- 282

Odperto: od 9.-12. in od 16.-18. ure

PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH

KUHA VOŠČIN IN TAKOJŠNJA MENJAVA VOŠČIN ZA SATNICE

• IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL, PO ŽELJI Z DODATKOM ZDRAVILNIH SREDSTEV

• APNENOGEL • NOSEMAGEL • STIMULANS • VAROGEL

• NA DEBELO IN NA DROBNO PRODAJAMO TUDI VSO ČEBELARSKO OPREMO

• POZIMI IN SPOMLADI ORGANIZIRAMO STROKOVNA PREDAVANJA IN NAKUP ČEBELARSKE OPREME V PRVI POTUJOČI ČEBELARSKI TRGOVINI PRI NAS

Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti.

• V zvezi s tem imamo urejeno vso dokumentacijo in vse možnosti za izdelavo.

• Satnice izdelujemo z novimi sodobnimi stroji, velikost celic popolnoma ustreza naši kranjski čebeli.

• Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.

• Priporočamo Vam, da se za nakup satnic dogovorite v okviru čebelarskih društev (ugodnejša cena), po dogovoru pridemo po vosek tudi sami (če ga imate več kot 300 kg).

• Iz enega kilograma voska po dogovoru izdelamo od enajst do dvanaest AŽ satnic.

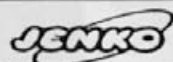
• Cene za predelavo voska v satnice so zelo ugodne, in sicer od 220 do 250 SIT za kilogram.

• Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.

• V zalogi imamo satnike, šestkrat vrtnane, zbite ali lepljene.

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC APIS M & D d.o.o., VRHNIKA

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme. Konec maja in junija lahko pri nas dobite čebelje družine na petih in sedmih satih.

Virmaše 109, 4220 Škofja Loka, tel: ++386 64 634 888, ++ 386 652 230

fax: ++386 64 652 - 238

Za delo pri zdravljenju čebel vam ponujamo ZASČITNO MASKO JENKO. Maska se tesno prilaga obrazu. Izrabljen filter, ki vsebuje aktivno oglje, pa preprosto nadomestimo z novim.

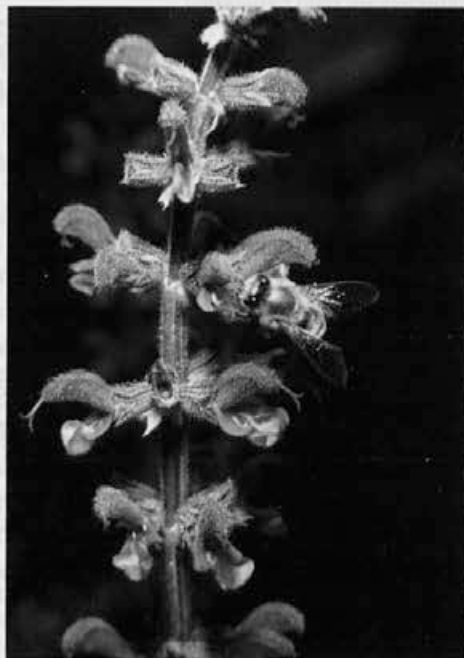
Cena maske je 3.500 SIT, pri nakupu več kot 10 mask pa 3000.- SIT. Masko lahko kupite na sedežu podjetja ali pa Vam jo pošljemo po povzetju. Na predavanju ali občnem zboru Vas lahko obišče tudi naš zastopnik in Vam masko podrobneje predstavi.

NAŠE ČEBELJE PAŠE 6

1. Čemaž, *Allium ursinum* L., imenovan tudi gozdni česen, je zelnata trajnica iz družine lilijevk. Ima samo dva dolgopecljata, suličasta prtična lista. Cvetovi so snežno beli, veliki do 1 cm. Prašniki so

1. Čemaž, *Allium ursinum* L.

2. Traviška kadulja, *Salvia pratensis* L.

3. Ozkolistno ciprje, *Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.

4. Vrtni mak, *Papaver somniferum* L.

krajsi od cvetnih listov. Raste v sončnih, vlažnih gozdovih, med grmovjem in v vlažnih soteskah, od nižine do subalpinskega pasu po vsej Sloveniji. Cveti od aprila do junija. Na čemažu dobijo čebele nekaj medicinske, pa tudi cvetnega prahu.

2. **Travnika kadulja**, *Salvia pratensis* L., je rastlina iz družine ustnatic. Je večletna zelnata rastlina. V navidezni vretencah je do šest modrih cvetov. Zgornja ustna venca je velika, srčasta in ukrivljena navzdol. Raste na travnikih, pašnikih in grmovnatih krajih od nižine do montanskega pasu po vsej Sloveniji. Cveti od maja do septembra. Obilno izloča medicino, zato jo čebele radi obiskujejo, čeprav je njihovo delo nekoliko oteženo zaradi globine cvetov. Na njej dobijo tudi nekaj rumenkastega cvetnega prahu.

3. **Ozkoлистno ciprje**, *Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop., tudi ciproš ali ozkoлистni vrbovec, sodi v družino svetlinovk. Je večletna zelnata rastlina, njeno steblo zraste do 130 cm visoko. Listi so kratkopecljati, sulicasti, spodaj razločno mrežasto žilnati. Raste na posekah, gozdnih robovih, na skalnih in peščenih krajih ter ob poteh od nižine do subalpinskega pasu po vsej Sloveniji. Cveti junija do avgusta. Ciprje je eno izmed najbolj medovitih med zelnatimi rastlinami. Medi predvsem takrat, ko so noči hladne, dnevi pa topli. Na njem dobijo čebele tudi nekaj cvetnega prahu.

4. **Vrtni mak**, *Papaver somniferum* L., je rastlina iz družine makovk. Je enoletna zelnata rastlina z razvejanim, v zgornjem delu pokončnim stebлом. Listi so veliki, prosti, nameščeni izmenično. Na vrhu stebelca je samo en zelo velik cvet bele, rožnate ali vijoličasto rdeče barve. Znan je kot gojena rastlina, cveti pa od junija do avgusta. Tako kot divje vrste makov, ki rastejo pri nas, tudi vrtni ne izloča medicinske, vendar dobijo čebele na njem obilico obnožine, zato ga zelo radi obiskujejo.

5. **Malinjak** ali **malina**, *Rubus idaeus* L., je rastlina iz družine rožnic. Zraste kot grm, visok do 2 m, z več stebelci. Steblo ni gosto poraslo s ščetinastimi dlačicami, kot to velja za večino predstavnikov tega rodu. Listi so pernat (lističev 5 do 7), trojnati, zelo redko tudi preprosti. Venčni listi so beli. Malinjak raste v gozdovih, na posekah, med grmovjem in na ustaljenem gruču od nižine do subalpinskega pasu po vsej Sloveniji. Pogosto raste kultivirano. Cveti od maja do julija. Cvetenje lahko traja 6-7 tednov. Daje odlično pašo, predvsem medicinsko.

6. **Mrtve koprive**, *Lamium* spp., spadajo v družino ustnatic. Enoletna zelišča, s širokimi, preprostimi ali deljenimi listi, ki so razmeščeni navzkrižno. Cvetovi so somerni, združeni v navidezna vretenca v pazduhah zgornjih listov. Povečini so rdečkasti. Mrtve koprive rastejo ob poteh in živih mejah, na grobljah, ob gozdnih obronkih, v svetlih gozdovih ter na njivah in vrtovih. Srečujemo jih povsod, od nižin do montanskega pasu po vsej Sloveniji. Različne vrste cvetijo v različnih obdobjih, od marca vse do jeseni. Večina vrst je od pomladi do jeseni dobra čebelja paša. Mrtve koprive dajejo tako medicino kot tudi cvetni prah.

Besedilo in slike Janez Gregori

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo "Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko" leta 1898.

Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana, tel.: (061) 210-992, faks: 12 61 335, E-mail - cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, dipl. inž. arh. Marjan Debelak, prof. Janez Mihelič, dr. Jože Šnajder, dr. Janez Poklukar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: prof. Janez Mihelič, inž. Jože Babnik, dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukar, mag. Mira Jenko-Rogelj, dipl. inž. arh. Marjan Debelak, dr. Aleš Gregorc in dr. Janko Božič.

Glavni in odgovorni urednik: prof. Janez Mihelič, lektorica: prof. Nuša Radinja.

Letna naročnina za leto 1998 za nečlane je 5.500,00 SIT. Posamezna številka stane 550,00 SIT. Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 4.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 40 SIT.

Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 50.000 SIT, v sredini 30.000 SIT, pol strani 15.000 SIT, četrt strani 7.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10%, za 6- do 10-kratno objavo 20%, za celoletno objavo 30%. Splošni oglasi po 40 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žiro računa pri APP v Ljubljani je: 50100-678-48636.

Po mnenju Ministrstva za kulturo Republike Slovenije (23/39-92) sodi Slovenski čebelar med proizvode informativnega značaja (13. točka tarifne številke 3), za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek.

Tiska KURIR p.o. Ljubljana, Parmova 39. Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak.

5. Malinjak ali malina, *Rubus idaeus* L.

6. Mrtve koprive, *Lamium* spp.